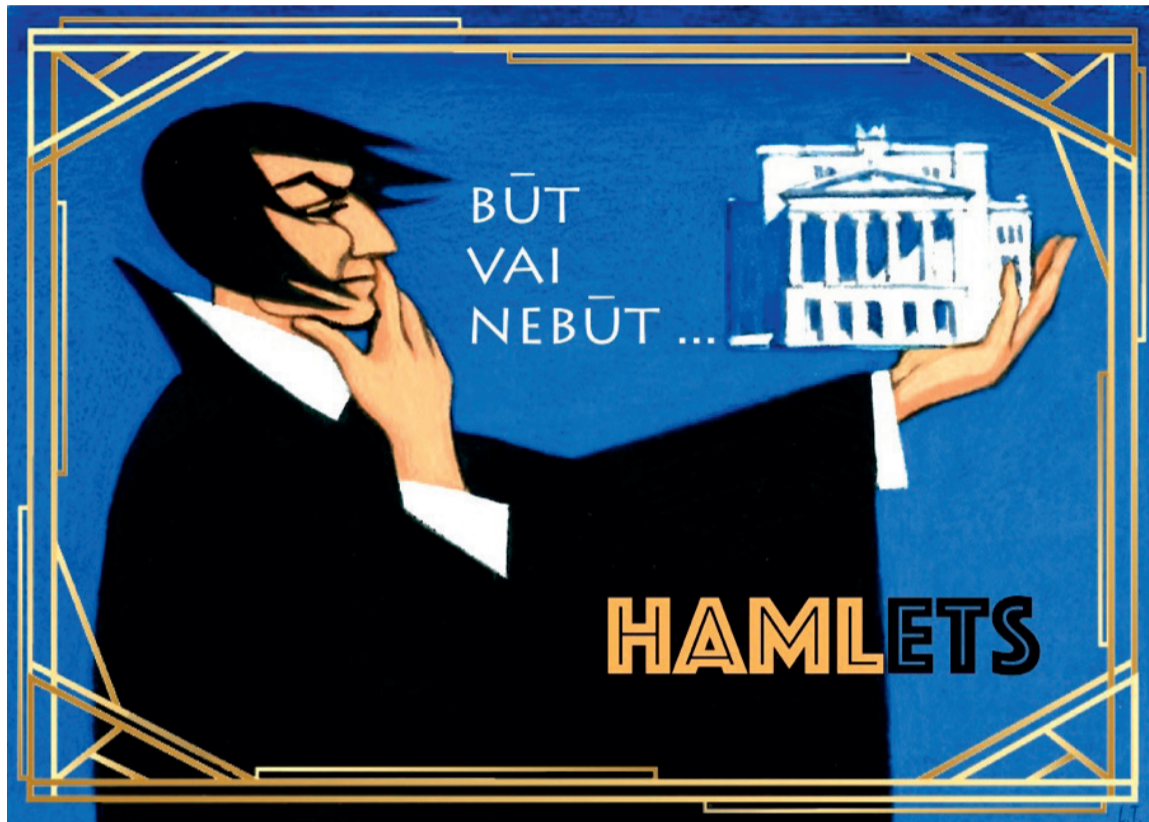

IVETA GRAVA,
LNOG vicepresidente

BŪT VAI NEBŪT...

Latvijas Nacionālās operas gilde savos trīsdesmit pastāvēšanas gados ir paveikusi daudz – sniegusi atbalstu operas nama atjaunošanai pārbūves laikā un mākslinieciskā līmeņa uzlabošanai, devusi ieguldījumu jauno operas un baleta mākslinieku izaugsmei un atbalstījusi latviešu oriģināloperu un baletu uzvedumus. Pagājušajā gadā gildes valde pieņēma milzu izaicinājumu savā jubilejas reizē ar dāsnu ziedojumu atbalstīt Jāņa Kalniņa operas “Hamlets” iestudējumu Nacionālajā operā. Kopš tā laika šekspiriskais, par literatūras pērli dēvētais jautājums “būt vai nebūt” mums ne tikai biežāk skan galvā, bet arī dod spītu iecerēto sasniegt.

Nu jau varam teikt, ka, pateicoties daudziem lieliem un maziem atbalstītājiem, Latvijas Nacionālās operas gilde tuvojas mērķim – ar 200,000 dolaru atbalstīt Jāņa Kalniņa operas “Hamlets” iestudējumu Nacionālajā operā. Taču – ir palikušas vēl pēdējās jūdzes līdz virsotnei, pēdējie daži

Mākslinieces Lindas Treijas zīmējums

Latvija dienu ritējumā

3. – 4. lpp.

Divi gadi Valsts prezidenta amatā

5. lpp.

Numura intervijā – premjerministrs Krišjānis Kariņš

6. – 7. lpp.

J. Kalniņa operas “Hamlets” pirmie mēģinājumi ar solistiem
// Foto: Daina Viksna

desmit tūkstoši līdz gala summas sasniegšanai, un mēs ticam, ka kopā ar jums to spēsim sasniegt. Ko nespēj viens, to spēj daudzi.

Latvijas Nacionālajā operā sākušies Jāņa Kalniņa operas “Hamlets” muzikālie mēģinājumi. Gaiņos jau dzirdama Kalniņa meistarīgā operas mūzika, ko mēģinājumos iestudē orķestris. Operas solisti ar iedvesmu apgūst jaunās lomas un gaida jauno sezonu, kad pēc gandrīz astoņdesmit gadu pārtraukuma šis latviešu operas meistardarbs atkal atdzims uz Latvijas Nacionālās operas Lielās skatuves!

Ja vēl neesat izlēmuši, būt vai nebūt operas “Hamlets” pirmizrādē, – nevilcinieties! Pirmizrāde paredzēta 13. janvārī, kas ir pēc

nieka sešiem mēnešiem. Ja vēl apsverat, atbalstīt vai neatbalstīt operas “Hamlets” iestudējumu, – nešaubieties! Tas būs gada vispilgtākais kultūras notikums un vērtīgs devums latviešu mūzikai. Un Jūsu atbalsts tam dzīvos tālāk kā ieguldījums Latvijas izaugsmei.

Ziedot operas “Hamlets” atbalstam var maksājot ar kredītkarti vai *Paypal*: <https://www.lnogasv.org/hamlets> vai rakstot čeku uz *Latvian National Opera Guild, Inc.* vārda, un nosūtot to uz: 29 East Gate, Manhasset, NY 11030-3423, USA.

Jautājums, būs vai nebūs Jāņa Kalniņa operas “Hamlets” iestudējums uz mūsu Baltā nama skatuves, ir pilnīgi lieks. Iestudējums būs, un tiešām būs lielisks!

12. jūlijā sākas Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku norises #dziediundejo2021 pirmais notikums 43 latvijas novados – “saulesvija”

No tradicionāla klātienē notikuma – svētku dalībnieku gājiena Rīgā, laikmeta nosacījumu vadīta, “Saulesvija” aizvīsiēs daudz garāku ceļu, līdzīgi kā pats Svētku tapšanas stāsts ir izvērties par sarežģītu ceļu trīs gadu garumā.

Notikuma laikā Svētku auto no 12. jūlija līdz 29. jūlijam ierīpos katrā no 43 Latvijas pašvaldībām. “Saulesvijas” ceļš daļās vairākos staros – pirmais no 12. jūlija līdz 14. jūlijam brauks pa Kurzemi (12.07. – Kuldīga, Jūrkalne, Ventspils; 13.07. – Liepāja, Grobiņa, Saldus; 14.07. – Talsi, Roja, Engure, Tukums, Kandava, Dobele), 15. un 16. jū-

lijā ceļos pa Zemgales un Latgales novadiem (15.07. – Jelgava, Eleja, Ozolnieki, Bauska, Iecava, Salaspils, 16.07. – Skrīveri, Aizkraukle, Pļaviņas, Jēkabpils, Līvāni). No 19. līdz 22. jūlijam Svētku auto dosies uz Latgales, Sēlijas un Vidzemes novadiem (19.07. – Preiļi, Ilūkste, Slutišķi, Daugavpils, 20.07. – Dagda, Krāslava, Rēzekne, Lūznava, 21.07. – Ludza, Balvi, Alūksne). No 22. jūlija līdz 26. jūlijam – Vidzemē (22.07. – Madona, Gulbene, Smiltene, 23.07. – Valka, Strenči, Valmiera, Burtnieki, Mazsalaca, Limbaži, 26.07. – Priekule, Cēsis, Sigulda, Inčukalns, Krimulda, Sēja, Saulkrasti). 27. – 29. jūlijā viesosies Pierīgā un noslēgsies Rīgā (27.07. – Carnikava, Ādaži, Garkalne, Ropaži, Ulbroka, Ogre, 28.07. – Ķekava, Olaine, 29.07. – Jūrmala, Babīte, Mārupe, Rīga). Īpašo Svētku auto nodrošina atbalstītājs *Inchcape Motors Latvia – Ford oficiālais pārstāvis Latvijā*, raitu braucieni – *Circle K*, veldzējumu – *Rimi*.

Katras dienas videoapskati būs redzami Svētku mājaslapā nacgavilet.lv, Svētku profilā

digitālajā platformā *Youtube*, kā arī sabiedrisko mediju portālā *lsm.lv*, savukārt septembrī pirmizrādi piedzīvos ilggadīgā Svētku atbalstītāja LMT veidotā dokumentālā filma (režisors Pauls Dombrovskis, idejas autors Dzintars Dreiberģis, *Kultfilma*).

Visi videomateriāli tiks nodoti Rakstniecības un mūzikas muzejam topošās Dziesmu un deju svētku ekspozīcijas vajadzībām kā spilgta 21. gadsimta liecība.

Šobrīd notiek arī aktīvs mūsdienų deju lieluzveduma “Augstāk par zemi” filmēšanas process, bet no 21. jūlija VEF kultūras pili būs skatāma vizuālās un vizuāli plastiskās mākslas programmas “Radi rotājot” izstāde.

Red.

TAIRA
ZOLDNERE,
speciāli *Laikam*

“Mani vienmēr ir bijusi īsta, stipra emocionālā līdzjutība pret ekspluatētiem cilvēkiem,” teic rakstnieks Matejs Kalns par savu romānu “Beasts of the Night” (“Nakts briesmoņi”) un pieredzi cīņā pret cilvēktirdzniecību.

Matej, lai arī tu dzīvo Kanādā un savus literāros darbus raksti angļu valodā, tev ir latviešu izcelsme, un arī laba latviešu sarunu valoda. Kādas ir tavas latviskās saknes?

Varu teikt, ka attiecībā uz kultūru esmu ļoti, ļoti latvisks... Esmu dzimis Toronto, man ģimenē bija tikai mamma – Dina, un mēs dzīvojām netālu no manas mātes vecākiem Alfona un Zigrīdas Kalniem. Zigrīda ar ģimeni bēgļu laivā devās prom no Latvijas 1944.gada rudenī – vispirms uz Gotlandi un Zviedriju, bet vēlāk pārcēlās uz Kanadu. Alfons, mans vectēvs, bija no Alūksnes. Viņa ģimene no Latvijas pa dzelzceļu nonāca Vācijā, bet vēlāk arī devās uz Kanadu. Tajā laikā Toronto nonāca ap 10 000 latviešu. Mans vectēvs bija ļoti iesaistīts latviešu sabiedriskajā dzīvē un palīdzēja arī daudziem citiem latviešu bēgļiem pārcelties un iedzīvoties Kanādā. Darbojoties latviešu sabiedrībā, viņš satika manu vecmammu Zigrīdu, un pārējais, tā teikt, ir vēsture.

Ar vecvecākiem man bija ļoti tuvas un sirsnīgas attiecības, viņi bija liela manas dzīves daļa. Mani vecvecāki bija latviešu bēgļi, un es tiku audzināts latviski patriotiskā garā, daudz klausoties par Latvijas vēsturi un latviešu kultūru. Gāju latviešu skolā “Valodiņa”, piedalījies latviešu bērnu nometnēs, dejojot latviešu tautas dejas, mācījies tautasdziesmas, es darīju visas latviskās lietas! Šejienes latviešu sabiedrība bija ļoti stipra un ļoti turējās kopā. Vēl joprojām visi mani tuvākie draugi ir latvieši, un mēs esam gandrīz kā viena ģimene. Lai arī esmu lepnis un laimīgs, ka esmu Kanādas pilsonis, tomēr latvietība man nozīmē stipras emocionālas saites, un es esmu arī Latvijas pilsonis.

Mums ir vasaras māja Sidrabēnē, kas ir Toronto Svētā Andreja draudzes īpašums, kā arī Toronto apkārtnes latviešu sabiedrības tikšanās vieta. Pagājušā gada rudenī mēs ar sievu arī salaulājāmies Sidrabēnē, brīvdabas baznīcā. Ar laiku darba un ģimenes pienākumi pārņēma dzīvi, bet es cenšos piedalīties latviešu pasākumos, cik iespējams. Jāņus vienmēr svinam Sidrabēnē, esmu korporācijā *Latviensis*. Kopā ar sievu bijām Latvijā Simtgades Dziesmu svētkos, un tas bija tik emocionāli pacilājošs laiks, ka es pat piezvanīju savai mammai uz Kanadu, un sacīju, ka nākošajos dziesmu svētkos arī mums ir jādzied!

Tev ir bijusi neparasta un interesanta profesionālā dzīve, strādājot ANO Attīstības programmās un ANO Narkotiku apkarošanas birojā (*United Nations Development Pro-*

Matejs Kalns // FOTO: Mateja Kalna personīgais arhīvs

Bērns Taizemē (2014) // FOTO: Mateja Kalna personīgais arhīvs

gramme, United Nations Office on Drugs and Crime). Kā tu nonāci šajā darba laukā?

Universitāti beidzu ar maģistra gradu vēsturē, jo tā mani vienmēr ir ļoti interesējusi. Īpaši mani interesēja Eiropas vēsture, jo tā palīdzēja saprast manas ģimenes vēsturi. Nacisms, komūnisms, arī Eiropas viduslaiku vēsture – tas viss ietekmēja Latviju.

Pēc universitātes beigšanas nolēmu apskatīt pasauli, un kādu laiku mācīju angļu valodu ārzemēs. Tuvo un vidējo Austrumu valstīs sastapos ar ļoti brutāliem un nežēlīgiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Redzēju bērnus – kaņavīrus un cilvēktirdzniecību, kas mani īpaši saniemēja.

Šīs pieredzes rezultātā, radās mana īpaša interese par cilvēktiesību jautājumiem, un es

nolēmu atrast darbu, kas palīdzētu mazināt šos cilvēktiesību pārkāpumus.

Strādājot ANO, man iznāca daudz ceļot pa Tuvo un Vidējo Austrumu zemēm, bet pašreiz nodarbojos ar cilvēktiesību jautājumiem, strādājot Kanādas federālās valdības projektos. Joprojām daudz laika veltu arī brīvprātīgajam darbam ar sabiedrību, lai veicinātu izpratni par cilvēktirdzniecības problēmu.

Kuņās pasaules valstīs tev ir iznācis strādāt?

Tūlīt pēc universitātes devos mācīt angļu valodu uz Saūda Arābiju, kas ir ļoti konservatīva islāma monarchija. Satiku daudz ļoti jauku cilvēku, bet man personīgi bija nepieņemams veids, kā valsti izturējās pret etniskajām minoritātēm, pret sievietēm, arī

daudzi citi cilvēktiesību pārkāpumi. Tolaik biju ļoti jauns, pat naivs, nekad dzīvē neko tādu nevarēju iedomāties, un tā bija neaizmirstama pieredze, kas mani kaut ko “iekustināja”. Vēlāk aizbraucu uz Taizemi, kur sastapos ar cilvēktirdzniecību. Pabiju Dienvidkorejā, kur arī ir piespiedu darba problēmas. Tomēr tieši pieredze Saūda Arābijā un Taizemē mani pamudināja pievērsties cilvēktiesību jautājumiem. Apceļojot pasauli un sastopoties ar visiem šiem pārkāpumiem un pārdarījumiem, manuprāt, ir neiespējami palikt vienaldzīgam un neko nedarīt.

Atgriezies “skolas solā”, ieguva otru maģistra gradu programmā “Cilvēku drošība un miera nodrošināšana”, kas pievērsās plašam problēmu lokam, sākot no dabas katastrofām līdz genocīdam un dažādiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Programmas ietvaros kā interns sāku strādāt ANO birojā Ēģiptē, kas nodarbojās ar narkotiku noziegumiem. Vēlāk, turpinot savu darbu ANO Attīstības programmā, atkal nonācu Taizemē – Bangkokā. Strādāju īpaši projektā cīņai pret cilvēktirdzniecību. Tā ir reģionālā programma, kas aptver sešas Āzijas valstis: Ķīnu, Vjetnamu, Laosu, Mjanmāru, Kambodžu un Taizemi.

Savā lekcijā par cilvēktirdzniecības jautājumiem, ko klausījos pirms pāris nedēļām, tu sacīji, ka šī ir tik briesmīga un neiedomājami atbaidoša problēma, ka cilvēki pat izvairās par to runāt. Tu arī minēji, ka patlaban piespiedu darbā un nebrīvē tiek ekspluatēti vairāk cilvēku nekā jebkad cilvēces vēsturē.

Cilvēku tirdzniecība ir ļoti labi apslēpts un nomaskēts noziegums, tāpēc ir grūti veikt kādus ticamus statistiskos aprēķinus. Tomēr tiek lēsts, ka ienākumi no cilvēktirdzniecības sasniedz apmēram 150 miljardus dolaru gadā. Tas ir milzīgs un ļoti ienesīgs bizness! Ir ziņas, ka kriminālās grupas pat pamet narkotiku un ieroču tirgu, lai pievērstos cilvēktirdzniecībai. Upuři tiek

uzskatīti par “vairākkārtīgi lietojamu preci”, proti, ja tiek tirgoti heroīns – to var ievest un pārdot vienu reizi, pēc tam jāieved no jauna. Bet cilvēku var ekspluatēt atkārtoti un ilgstoši.

Runājot par cilvēktirdzniecību, parasti iedomājamies tirdzniecību ar seksuāliem pakalpojumiem, un tas vienmēr izraisa spēcīgu emocionāli negatīvu reakciju. Tomēr daudz vairāk cilvēku nonāk piespiedu darba ekspluatācijā. Pieminot verdzību, lielākā daļa cilvēku iedomājas vēsturi un laikus, kas sen jau pagājuši, tomēr tā pavisam reāli pastāv arī mūsdienās. To cilvēku skaits, kas tiek piespiedu kārtā nodarbināti verdzībai līdzīgos apstākļos, ir mēram miljons. Lielākā daļa cilvēktirdzniecības upuru ir pakļauti seksuālai ekspluatācijai, un tās ir sievietes. Āzijā vīrieši tiek nolaupti un ir spiesti necilvēcīgos apstākļos vergot uz zvejas kuģiem un raktuvēs. Es nezinu nevienu valsti, kuņā nemaz nenotiek cilvēku piespiedu ekspluatācija.

Valsts un administratīvajām organizācijām ir ļoti grūti cīnīties ar šo noziegumu veidu. Cilvēki šķērso robežas, reizēm grūti atšķirt, tirdzniecības upurus no cilvēkiem, kas paši iebraukuši valsti un strādā nelegāli. Tas ir briesmīgs, bet plaši izplatīts noziegums, un es aicinu ikvienu censties vairāk izprast šo nozieguma veidu, lai arī emocionāli tas ir ļoti grūti. Jo vairāk mēs par to zināsim, jo vairāk varēsim palīdzēt cilvēktirdzniecības upuriem un arī paglābt cilvēkus, lai viņi neiekļūst šajās noziedznieku lamatās.

Cik aktuāla ir cilvēktirdzniecības un piespiedu darba problēma, Latvijā?

Mana pieredze ir saistīta ar darbu Vidējos Austrumos un Āzijā. Tomēr, sekojot situācijai, Latvijā lielākā problēma ir cilvēktirdzniecība seksa industrijā. Problēma kļuva aktuālāka pēc 2008. gada recesijas, kad ļoti daudzi cilvēki pazaudēja ienākumus, un cilvēki, kas iepriekš nekad nebūtu domājuši pārdot savu ķermeni, bija spiesti to darīt. Tāpat kā citur pasaulē, arī Latvijā šajā nozarē darbojas organizētas kriminālās grupas. Latvijā un Austrumeiropas valstīs, it īpaši trūcīgos lauku apgabalos tiek vervētas jaunas sievietes ar maldinošiem solījumiem par labi apmaksātu darbu ārzemēs, lielās pilsētās – kā viesmīlēm, dejojotājam, apkalpotājām. Vēl tiek pielietota tā saucamā “Romeo metode” – jauns vīrietis izliekas, ka ir meitenē iemīļējies, un ar solījumiem precēties un veidot kopīgu dzīvi aizvīlina viņu uz svešu valsti, ieslēdz kādā hotelī, un tā šī jaunā sievietē nonāk seksa industrijas tīklā. Viņām atņem dokumentus, viņas nezina vietējo valodu, viņas tiek iebaidītas ar to, ka valsti ieceļojušas nelegāli, viņas nevar sazināties ar ģimeni, un galu galā tiek piespiestas nodarboties ar prostitūciju.

(Turpināts 11. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

Valsts prezidents saņem oficiālo Trīs jūru iniciatīvas karogu

9. jūlijā Bulgārijā, Sofijā, noslēdzoties sestajam Trīs jūru iniciatīvas (TJI) samitam un Biznesa forumam, ko šogad rīkoja Bulgārijas Republika, Valsts prezidents Egils Levits saņēma oficiālo TJI karogu. Tas simboliski apliecina Latvijas gatavību septīto samitu 2022. gadā organizēt Rīgā.

Dienas pirmajā pusē tika aizvadīta prezidentu diskusiju par Trīs jūru iniciatīvas ģeopolitisko nozīmi un tvērumu. Valsts prezidents diskusijā uzsvēra Eiropas vienotību un visu dalībvalstu vienvērtību, iestājoties gan par Eiropas vērtībām, gan sabiedrības līdzdalības stiprināšanas nepieciešamību, gan kopīgajiem Eiropas attīstības mērķiem. Tāpat Valsts prezidents atzina, ka Trīs jūru iniciatīvai jātop redzamākai un jāstiprina TJI Investīciju fonds.

Preses konferencē Valsts prezidents pirmo reizi pateicās Bulgārijas prezidentam par labi organizēto samitu: "Sofijas samits bija bagāts interesantām, vērtīgām diskusijām starp 12 dalībvalstu pārstāvjiem un mūsu stratēģiskajiem partneriem – ASV, Vāciju un Eiropas Komisiju. Tālredzīga ilgtermiņa attīstība, perspektīva nākotne un praktiska rīcība raksturo šī samita diskusijas. Tas būs liels izaicinājums rīkot tik lielu norisi pie mums, bet esam šajās dienās vērojuši jūsu pieredzi, un tā mums palīdzēs uzņemt jūs visus jau nākamgad Rīgā."

Bulgārijas prezidents preses konferences laikā nodeva Latvijas Valsts prezidentam oficiālo TJI karogu un vēlēja enerģiju un mērķtiecību, rīkojot nākamo – septīto – Trīs jūru iniciatīvas samitu un Biznesa forumu.

***

Valsts prezidents un Bulgārijas prezidents: Trīs jūru iniciatīva mūs vieno

Valsts prezidents Egils Levits Sofijā tikās ar Bulgārijas Republikas prezidentu Rumenu Radevu. Bulgārija šogad rīkoja Trīs jūru iniciatīvas (TJI) samitu, un abi prezidenti pārrunāja pieaugošo TJI lomu reģionā un Eiropā.

Valsts prezidents pauda gandarījumu par abu valstu labajām divpusējām attiecībām, kā arī Eiropas Savienības (ES) un NATO ietvaros. Jāatzīmē, ka 2022. gadā apritēs simt gadu kopš diplomā-

tisko attiecību nodibināšanas starp abām valstīm. Valsts prezidents pateicās Bulgārijai par ieguldīto darbu Trīs jūru iniciatīvas samita organizēšanā. "Trīs jūru iniciatīva ir ģeopolitiski un ekonomiski nozīmīgs instruments, kas uzlabos savienojumus starp 12 ES dalībvalstīm Baltijas, Adrijas un Melnās jūras reģionos. Būtisks ir TJI stratēģisko partneru – ASV, Eiropas Komisijas un Vācijas – atbalsts, lai sekmētu izvirzīto transporta, digitalizācijas un enerģētikas infrastruktūras projektu īstenošanu," uzsvēra E. Levits.

R. Radevs piekrita Valsts prezidentam un atzina, ka, domājot ilgtermiņā, TJI reizē ar infrastruktūras projektu īstenošanu jāstiprina iniciatīvas dalībvalstu sadarbība zinātnē un izglītībā. Abi prezidenti bija vienprātīgi, ka jāturpina piesaistīt TJI Investīciju fondam ne vien dalībvalstu, bet arī starptautisku finanšu institūciju un privātais kapitāls.

Tika pārrunāta situācija Ukrainā un Baltkrievijā, kā arī Bulgārijas pozīcija jautājumā par Eiropas Savienības turpmāko paplašināšanos.

***

VII Trīs jūru samits un Biznesa forums 2022. gadā notiks Latvijā

Valsts prezidents Egils Levits Bulgārijā, Sofijā teica uzrunu ikgadējā Trīs jūru iniciatīvas (TJI) Biznesa forumā. Savā uzrunā Valsts prezidents uzsvēra iniciatīvas nozīmi Eiropas Savienības (ES) ziemeļu un dienvidu ciešākai savienojamībai digitālajā, enerģētikas un transporta jomā.

E. Levits aicināja starptautiskās finanšu organizācijas un privātos investorus pievienoties TJI Investīciju fondam, kas paredzēts politiski iedvesmotu un komerciāli dzīvotspējīgu infrastruktūras projektu ieviešanai. Kā piemēru atbilstošiem projektiem Valsts prezidents minēja *Rail Baltica*, kā arī aicināja pievērst uzmanību Latvijas sasniegumiem 5G tehnoloģijās. Tāpat Valsts prezidents ielūdza foruma biznesa kopienu apmeklēt konferenci "5G techritory" š. g. novembrī Rīgā. Valsts prezidents arī rosināja TJI attīstībā piesaistīt plašāku sabiedrību, īpaši zinātniekus. Pateicoties Bulgārijai par samita organizēšanu, Valsts prezidents paziņoja, ka 2022. gada vasarā TJI samits un Biznesa forums notiks Latvijā.

***

Viļņā (Lietuvā) ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs,

tiekoties ar Kanadas ārlietu ministru Marku Garno (*Marc Garneau*), uzsvēra, ka Kanadai kā NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā vadošajai

valstij ir neatsverama loma visa reģiona drošības stiprināšanā.

Ministrs arī pauda viedokli, ka militāro klātbūtni būtu svarīgi pagarināt arī pēc 2023. gada un turpināt vadīt kaujas grupu.

E. Rinkēvičs, tiekoties ar savu Kanadas kolēģu, pozitīvi novērtēja, ka Latvija un Kanada pārstāv līdzīgi domājošas demokratijas, tādēļ svarīgi uzturēt ciešus kontaktus un paplašināt sadarbības iespējas. Latvijas–Kanadas divpusējo attiecību kontekstā ir īpaši svarīgi, ka šogad atzīmējam diplomātisko attiecību atjaunošanas 30. gadskārtu, uzsvēra Latvijas ārlietu ministrs.

***

IZM rosinās rudenī klātienē mācību rīkošanai skolās atcelt reģionālo principu

Izstrādājot priekšlikumus drošai klātienē mācību rīkošanai rudenī, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) rosinās rudenī atteikties no šobrīd normatīvajos aktos nostiprinātā reģionālā principa, kas paredz izglītības procesa norises noteikumus atkarībā no epidemioloģiskās situācijas attiecīgajā pašvaldībā, ar padomnieces Ilzes Krūklis starpniecību aģentūru LETA informēja izglītības un zinātnes ministre Anita Muižniece (JKP).

Ja konkrētajā izglītības iestādē situācija ir labvēlīga, klātienē mācības ir iespējams īstenot arī tad, ja reģionā ir augsts un ļoti augsts epidemioloģiskais risks, uzskata Muižniece. Gadījumā, ja valdība izšķirsies par obligāto vakcināciju pedagogiem, Muižniece rosinās vērtēt iespēju strādāt gan vakcinētiem cilvēkiem, gan tiem, kuri kaut vai katru dienu var uzrādīt negatīvu testu.

Muižniece atgādina, ka, uzņemoties izglītības un zinātnes ministres amata pienākumus, kā galveno prioritāti izvirzīja klātienē mācības 1. septembrī pirmskolās, skolās, augstākās, kā arī profesionālās izglītības iestādēs, jo tas esot galvenais priekšnoteikums kvalitatīva izglītības procesa nodrošināšanai. Lidz ar to IZM ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu ar priekšlikumiem izglītības, sporta un darba ar jaunatni procesa nodrošināšanai no 1. septembra, kas jau drīzumā tiks skatīts valdībā.

***

Policija vīrusa dēļ pastiprināti kontrolē iecelotājus un masveida pasākumus

Sabiedrība kopumā ievēro aktuālos vīrusa dēļ noteiktos ierobežojumus, bet policija kontroles pasākumos ir mainījusi taktiku un patlaban uzsvēra liek uz iecelotāju un masveida pasākumu kontroli, aģentūrai LETA stāstīja Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieks Lauris Arājs.

No 7. aprīļa līdz jūlijam valstī sākti 4250 administratīvā pārkāpuma procesi par dažādu *Covid-19* ierobežojumu neievērošanu. Savukārt no pagājušā gada novembra līdz šī gada jūlijam sākti aptuveni 32 000 administratīvā pārkāpuma procesi par šiem pārkāpumiem. Salīdzinot ar ziemu,

ierobežojumi ir kļuvuši daudz liberālāki. Šādos apstākļos, konsultējoties ar epidemiologiem, savu taktiku mainījis arī Valsts policija. Ņemot vērā koronavīrusa "delta" varianta izplatību ārēmēs, tagad policija lielāku uzsvēru likusi uz iecelotāju kontroli, īpaši Krievijas valstspiederīgo pārbaudēm. Minētais nozīmē, ka policija kontrolē, vai iecelotāji izpildījuši nepieciešamos dokumentus un ievēro pašizolāciju. Policija, piemēram, pastiprināti pievērs uzmanību Jūrmalai, jo zināms, ka kūrortpilsētu iecienījuši kaimiņvalsts iedzīvotāji. "Ja viņiem ir leģitīms iemesls uzturēties Latvijā, tad kontrolējam, vai ir veikts vīrusa tests, apsekojam dzīvesvietas un apturam automašīnas ar Krievijas numurzīmēm. Patlaban konstatēti vien dažādi pārkāpumi, jo arī kaimiņvalsts iedzīvotāji saprot epidemioloģisko stāvokli savā dzimtenē," skaidroja Arājs.

Otra joma, kur policija patlaban pastiprināti kontrolē ierobežojumus, ir tagad atļautie masveida pasākumi. Arī šajā jomā būtiski pārkāpumi nav konstatēti un pasākumu rīkotāji ievēro valdības noteiktās prasības apmeklētāju uzņemšanā. "Eiropā bija novēroti gadījumi, kad digitālo sertifikātu personas mēģināja nodot citām personām pasākumu apmeklēšanai, taču pie mums šādi gadījumi masveidā nav bijuši," piebilda Arājs. Neskatoties uz karsto laiku, iedzīvotāji arī turpina ievērot masku lietošanu, lai gan šajā ziņā liela atbildība jāuzņemas veikalos un citu tirdzniecības vietu īpašniekiem, jo policiju katrā tirdzniecības vietā novietot nevar, norādīja Arājs.

***

Latviešu centrs Bērzainē, Freiburgā, Dienvidvācijā,

atsāk uzņemt viesus un aicina latviešus no visas pasaules savu vasaras atvaļinājumu pavadīt mazajā Latvijā, Švarcvaldē! Brauc uz Bērzaini ar ģimeni, radiem, draugiem, darba kolēģām, kori, dejtājiem, pūtejiem, folkloras kopu, tautas daiļamatu meistariem vai nejausi satiktu ceļabiedru un izbaudi Švarcvaldi, Elzasu un Šveici vienas dienas izbraucienos: www.latviesi.com/berzaine

Covid-19 gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem jau vairākas nedēļas pēc kārtas nav pārsniedzis 20, tādēļ Bādenvirtembergas federālā zeme ir atļāvusi viesu namiem atsākt uzņemt viesus, ja tiek ievēroti noteikti drošības pasākumi. Šobrīd tie nosaka, ka viesnīcās nakšņot drīkst viesi, kuriem ir līdzi dokumenti, kas apstiprina vakcināciju vai vīrusa izslimošanu, kā arī ar pēdējās 48 stundās veiktu negatīvu *COVID-19* testa rezultātu. Esam nodrošinājuši viesiem iespēju arī uz vietas iegādāties vīrusa ātrtestus.

Freiburgas pilsētā atkal notiek publiskie pasākumi, atvērušies atrakciju un ūdens parki, muzeji, restorāni, kā arī sporta aktivitātes bez ierobežota klientu skaita. Vecpilsētas apmeklētājiem vairs nevajag nēsāt sejas maskas uz ielām. Ir jūtami atvieglojumi, un

tūristi ir laipni gaidīti! Bērzainē vienmēr esam ievērojuši Vācijas likumus un stingrus piesardzības pasākumus mūsu visu drošībai. Darīsim to tik ilgi, cik nepieciešams, un aicinām to darīt mūsu ciemiņus! (Pēc latviesi.com)

***

"Jūrmalas festivālu" atklās ar Raimonda Paula 85. jubilejas koncertu

No 27. līdz 31. jūlijam ar pieciem krāšņiem koncertiem Dzintaru koncertzālē klātienē norisināsies septītais "Jūrmalas festivāls".

Šī gada festivāls 27. jūlijā plkst. 20 Dzintaru koncertzālē tiks atklāts ar Raimonda Paula 85. jubilejas koncertu "Ceturtais vilnis", kurā populāras un klausītāju iemīļotas Paula dziesmas izpildīs bagātīga solistu buķete.

***

Pēc ilga pārtraukuma darbu atsācis

Michaila Čehova Rīgas Krievu teātris. 9. jūlijā ar skatītājiem satiksies izrāde – koncerts "Par spīti", kā arī jūlijā un augustā teātris gaidīs skatītājus, piedāvājot vērtīgam divas mūzikālas pirmizrādes. Jūlija beigās ārpus teātra telpām būs skatāma kamerizrāde "Čaks. Rīga. Sieviete".

Apšpēlējot Čaka mīlestību pret Rīgu un ļaujot izbaudīt dzejniekam raksturīgo pilsētas bohēmisko gaisotni, par iestudējuma skatuvēm kļūs Vecrīgas kafejnīcu pagalmi.

***

Vācijā atklāj Jochana Valtera gleznu izstādi

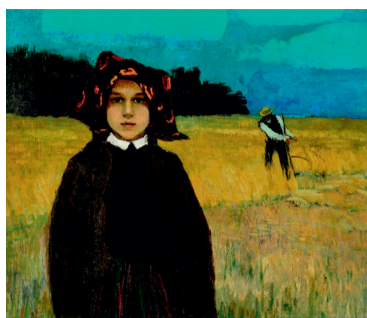
Vācijas Austrumprūsijas mūzejā Līnburgā atklāta Latvija dzimušā vācbaltu mākslinieka Jochana Valtera izstāde, informē Ārlietu ministrija (ĀM). Izstāde mūzejā būs apskatāma līdz 24. oktobrim. Ekspozīciju veido vairāk nekā 50 Valtera mākslas darbi, no kuriem lielākā daļa Latvijā vēl nav bijusi izrādīta.

Izstādi "Starp Latviju un Vāciju. Baltijas mākslinieks Johans Valters-Kūrvāns" Līnburgā atklāja Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa, Līnburgas pilsētas mērs Ulrihs Mēdgers, Austrumprūsijas mūzeja direktors Joahims Mēnerts, kā arī mākslas kolekcionārs un uzņēmējs Pēteris Šmidre, kurā kolekcijas darbi veido izstādi. Izstādes kuratore ir mākslas vēstniece Kristiāna Ābele.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Jochans Valters dzimis 1869. gadā Jelgavā un tiek uzskatīts par vienu no modernās latviešu glezniecības pamatlicējiem. Pēc pārcelšanās uz Vāciju 1906. gadā pieņēmis pseidonīmu Johans Valters-Kūravš. Savā daiļradē viņš mēroja ceļu no 19. gadsimta beigu reālisma un impresionisma līdz vācu ekspresionismam, katrā no stilistiskās attīstības posmiem radīdams izcilus mākslas darbus.

***

Piecas dienas, astoņi starptautiski pasniedzēji un 15 pašmāju vokālisti

Pirmo reizi Latvijā "piestājis" starptautiskais džeza meistarīšu festivāls *Voicings On Tour*, kas iepriekš organizēts tādās valstīs kā Slovākija, Ungārija, Ukraina, Čehija, Francija, Anglija, Dienvidkoreja un Ķīna. 7. jūlijā Latvijas Mūzikas akadēmijā sākās meistarīšu klases un kultūrtelpā "M/Darb-nīca" notika pirmais koncerts.

***

Daugavpils mākslinieki apvienojušies izstādē

Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejā apskatāma tradicionālā ikgadējā Daugavpils reģiona mākslinieku asociācijas izstāde. Tā atklāta nevis, kā bija ierasts, pavasarī, bet gan jūlijā. "Taču gars izstādei ir ļoti pavasarīgs un dzīvespriecīgs," sacīja asociācijas vadītāja Līga Čible. Zināmā mērā tā ir jubilejas ekspozīcija – vietējo profesionālo mākslinieku izstādes Daugavpilī regulāri notiek kopš 1971. gada, tātad jau piecdesmit gadu. "Man šķiet, ka pagājušajos piecdesmit gados nekas nav mainījies. Ar to es domāju mīlestību pret mākslu un mākslas ietekmi uz pilsētas dzīvi. Nav nejaušība, ka Daugavpilī pirms astoņiem gadiem radās Marka Rotko mākslas centrs, – māksla pilsētā bija "krājusies".

***

10. jūlijā Cēsu Laikmetīgās mākslas centrā

atklāja 15. Cēsu mākslas festivālu, kuŗa vadmotīvs šogad ir "Mīti un rituāli".

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

Ziņas īsumā

- Maksājumu karšu kompānijām "Mastercard", "Visa" un "American Express" ir jādara vairāk, lai pasargātu klientus no negodīgas komersantu prakses. Tā uzskata Eiropas Komisija (EK) un vairāku valstu patērētāju sargi. Runa ir par gadījumiem, kad klients uzskata, ka ir nopircis vienu pakalpojumu vai preci, bet nenotiekot patiesībā ir parakstījis uz regulāru abonēšanas maksu.

- No jūlija vidus valdība aptuveni mēnesi nesana uz sēdēm, aģentūru LETA informēja Valsts kancelejā. 14. jūlijā, paredzēta Ministru kabineta ārkārtas sēde, lai lemtu par nepieciešamajiem likuma grozījumiem, kas nosaka iedzīvotāju tiesībām saņemt drošus pakalpojumus pandēmijas apstākļos. Savukārt nākamā kārtējā valdības sēde plānota 10. augustā. Kā apgalvots izplatītajā paziņojumā, vienlaikus valdība turpināšot pārraudzīt Covid-19 infekcijas izplatību Latvijā un sekot līdzi situācijas attīstībai ārvalstīs, "operatīvi reaģējot nepieciešamības gadījumā".

- Covid-19 pandēmijas periods ir ietekmējis radošo cilvēku profesionālo darbību, ikdienu, paradumus un ienākumus. Arī Latgalē krīzes laiku radošie cilvēki cenšas pārdzīvot, meklējot iespēju strādāt vairākos darbos, bieži vien ar kultūru nesaitītās sfērās. Radošo profesiju pārstāvji pandēmijas laikā nopietni izjūtuši stingro ierobežojumu sekas un tagad, pamazām atgriežoties pie iespējas uzstāties klātienē, tomēr meklē iespējas nešķirot apmeklētāju vakcinētajos un nevakcinētajos.

- Ierobežojumiem mazinoties, darbību viens pēc otra atsāk Latvijas teātri, taču skatītāji vismaz pagaidām ir piesardzīgi, iegādājoties biļetes. Rīgas Krievu teātris šī iemesla dēļ pat atcēlis vairākas jūlijā paredzētās izrādes.

- Latvija saņēmusi Eiropas Komisijas apstiprinājumu par 209 miljonus liela finansējuma piešķiršanu Covid-19 krīzes seku mazināšanai REACT-EU iniciatīvas ietvaros. Šis finansējums papildinās Eiropas Savienības (ES) fondu darbības programmā "Izaugsme un nodarbinātība" pieejamo finansiālo atbalstu, informē Finanšu ministrija.

- Nevakcinētajiem vai Covid-19 neizslimojušajiem turpmāk būs jāievēro pašizolācija, iecelot no septiņām Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm, kā arī Lielbritānijas, jo tās iekļautas augsta riska sarakstā Covid-19 izplatības dēļ. Savukārt, iecelot no pārējām ES valstīm un vairākām trešajām valstīm, pašizolācijā nebūs jārodas arī nevakcinētiem cilvēkiem, liecina Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) apkopotā informācija. Latvijā Covid-19 saslimstības 14 dienu kumulatīvais rādītājs uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju Latvijā šobrīd ir 43 (pirms nedēļas – 61,9).

- Ņemot vērā ilgstoši augstās saslimstības ar Covid-19 sekas pavasarī, šoruden būtu visiem spē-

kiem jāizvairās no šādas situācijas ietilgšanas, aģentūrai LETA puda Paula Stradiņa Kliniskās universitātes slimnīcas infektologs un Latvijas Universitātes profesors Uga Dumpis.

- Vakcinu pret Covid-19 skeptiķu skaitam ir tendence sarukt, atklāj tirgus un sociālo pētījumu aģentūras "Latvijas fakti" jūnijā, neilgi pirms Jāņiem, veiktais pētījums. Februārī pret to iebilda 35% respondentu, bet jūnijā – 25%. Izlases kārtībā telefoniski aptaujājot 1000 respondentu visā Latvijā, izrādījies, ka visnoturīgākā pretestība vakcinēšanai pret Covid-19 izrādījusies sabiedrībā ar zemāku atalgojumu un izglītību. "Latvijas fakti" direktors Aigars Freimanis Latvijas Radio skaidroja: "Tā grupa vienmēr ir ļoti skeptiska, ļoti inerta daudziem inovatīviem notikumiem, un vakcinācijas process viņu dzīves gājumu noteikti ļoti pamatīgi traucē. Līdz ar to viņi šo skeptiskumu saglabā un ļoti labprāt ieklausās tajos viedokļos, kas ļauj apstiprināt, ka viņi rikojas pareizi. Ir vēl viena lieta. Tā dinamika laika gaitā parāda, ka stingro vakcinācijas pretinieku īpatsvars sarūk. Mana prognoze ir, ka līdz gada beigām, novembrim, vajadzētu vēl samazināties.

- Vakcināciju pret Covid-19 pabeiguši 607 564 cilvēki, liecina Nacionālā veselības dienesta (NVD) apkopotie jaunākie dati. Kopumā līdz šim vakcīnas pirmo devu saņēmuši 695 298 cilvēki. Vakar pirmo vakcīnas devu pret Covid-19 saņēmuši 4053 cilvēki, savukārt otro devu saņēmuši 4679 iedzīvotāji.

- Šogad plānots veikt drošības uzlabojumus Valsts prezidenta Jūrmalas rezidencē un tiks arī aktualizēts jautājums par Rīgas pils laukuma rekonstrukciju, ziņots Valsts prezidenta kancelejas sagatavotajā publiskajā pārskatā par 2020. gadu.

- Lai apturētu nelegālo migrantu plūsmu no Baltkrievijas, Lietuva plāno uz robežas ar Baltkrieviju plāno uzcelt dzelzceļu barjēru vairāk nekā 500 kilometru garumā, preses konferencē atklāja Lietuvas iekšlietu ministre Agne Bilotaite.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

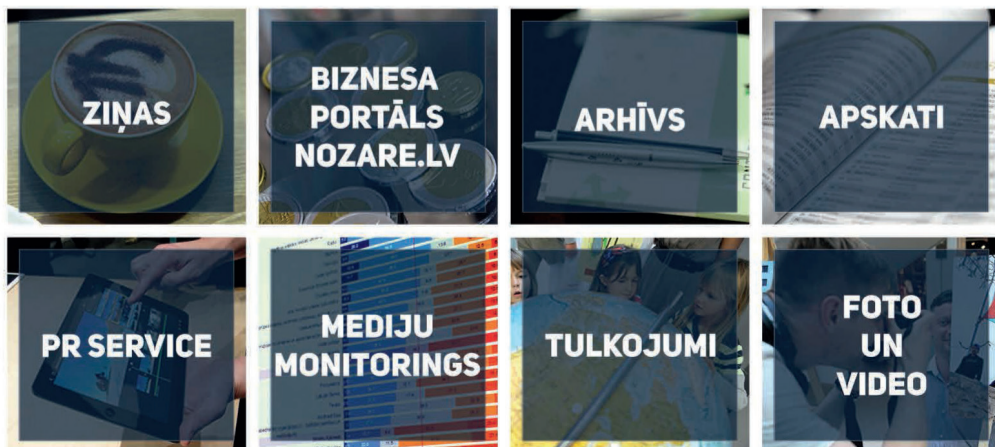
LIELBRITANIJA. Notika vēstnieces Ivitas Burmistres iepazīšanās tikšanās ar Lielbritānijas un Ziemeļrijas Apvienotās Karalistes parlamenta Pārstāvju palātas spikeri Seru Lindsiju Hoilu (*Sir Lindsay Hoyle*). Atzīmējot Latvijas starptautiskās atzišanas un Latvijas un Apvienotās Karalistes diplomātisko attiecību simtgadi, vēstniece puda pateicību par Apvienotās Karalistes sniegto atbalstu Latvijas neatkarībai. Vēstniece uzsvēra abu valstu kopīgās demokrātiskās vērtības un parlamentu lomu to stiprināšanā. Tikšanās laikā tika pārrunāti Baltijas reģiona drošības jautājumi, savstarpējās tirdzniecības attiecības un ekonomikas atgūšanās no pandēmijas radītajām sekām. Vēstniece informēja spikeri par aizsākto iniciatīvu dzimuma līdztiesības jautājumos.

KRIEVIJA. 6. jūlijā Pleskavas apgabala zinātniskajā bibliotēkā tika atklāta latviešu rakstniekam, māksliniekam un ilustrātoram **Albertam Kronenbergam veltītā izstāde**. Izstāde veidota konsulatam Pleskavā aktīvi sadarbojoties ar Aspazijas mājas Dubultos vadītāju Āriju Vanagu un Pleskavas apgabala zinātnisko bibliotēku. Ar biedrības Kronenbergs un draugi gādību izstādes apmeklētājiem ir iespēja iepazīties ar unikālām grāmatām un vēstures liecībām, kā arī Latvijas bankas izkaltajam piemiņas monētām pasakai "Pieci kaķi".

- No 2021. gada 12. jūlija tiks ieviesti jauni nosacījumi Latvijas sauszemes robežas šķērsošanas kārtībā no Krievijas robežšķērsošanas vietām "Grebņeva" un "Terehova". Izmaiņas robežšķērsošanas kārtībā būs attiecināmas gan uz personām, kas ceļo individuāli (ar privāto transportu) vai izmantojot starptautisko pasažieru pārvadātāju pakalpojumus, gan arī kravu un pasažieru pārvadājumu transportlīdzekļu vadītājiem. Ieceļotājiem, šķērsojot Latvijas-Krievijas sauszemes robežu, par saviem līdzekļiem jāveic COVID-19 tests robežšķērsošanas vietā. Personas, kuŗu COVID-19 testa rezultāts būs negatīvs, varēs atstāt robežšķērsošanas vietu. Latvijas pilsoņiem, nepilsoņiem vai ārvalstniekiem, kuŗi ir Latvijas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas turētāji, un kuŗi atteiksies veikt vīrusa testu vai kuŗu testa rezultāts būs pozitīvs, nekavējoties būs jānodod obligātajā izolācijā uz savu dzīvesvietu, uzturēšanās vietu vai Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (turpmāk – LIAA) administrētā tūristu mītnu sarakstā minēto tūristu mītni. Citām personām, kuras atteiksies veikt vīrusa testu vai kuŗu testa rezultāts būs pozitīvs, būs nekavējoties jānodod obligātajā izolācijā uz LIAA tūristu mītni.

MOLDOVA. Latvijas vēstnieks Moldovā Uldis Mikuts tikās ar Moldovas aizsardzības ministra pienākumu izpildītāju Viktoru Gaicūku (*Victor Gaiciuc*) un Nacionālās armijas komandieri Igoru Gorganu (*Igor Gorgan*), pārrunājot Latvijas un Moldovas sadarbību aizsardzības jomā. Sarunā piedalījās arī Latvijas militārais atašējs Moldovā (ar rezidenci Kijevā), pulkvedis Ēriks Naglis, kuŗam tā bija atvadu vizīte, noslēdzot savu misiju Moldovā.

UZBEKISTĀNA. 8. un 9. jūlijā Taškentā notika Eiropas Savienības (ES) Robežu pārvaldības programmas Centrālāzijā (BOMCA) 10. posma Vadības grupas pirmā darba sanāksme. Latvijas Valsts robežsardzes ekspertu – BOMCA projekta 10. posma koordinātoru vietnieka, pulkveža Vladimira Zaguzova un BOMCA Centrālāzijas reģionālā koordinātoru Māra Domiņa vadībā ar Uzbekistānas partneriem, ES dalībvalstu vēstniekiem un diplomātiem tika pārrunātas partnerīstī plānotās aktivitātes un darbības prioritātes BOMCA 10. posmam. Turpinot iesākto darbu programmas BOMCA 9. posma īstenošanā arī 10. posmā Latvijas Valsts Robežsardze sadarbibā ar Lietuvas un Starptautiskā Migrācijas Politikas Attīstības Centra jeb *International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)* partneriem turpinās vadošo lomu programmas vadības konsorciā.

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

JURIS
LORENCIS

1. jūlijā Latvijā stājās spēkā jaunais administratīvi teritoriālais iedalījums. Līdzšinējo 119 pašvaldību vietā turpmāk būs vien 43. Vajadzīga, sen nobriedusi reforma. Pašvaldības kļūst lielākas gan teritorijas, gan iedzīvotāju skaita ziņā, arī finansiāli stiprākas. Jācer, ka, pieaugot konkurencei, būs at-sijājušies arī spēcīgāki pašvaldību politiķi. Kopumā šī reforma atstās pozitīvu iespaidu uz Latvijas at-tīstību. Bet šajā datumā, 1. jūlijā, stājās spēkā vēl viens likums – Lat-viešu vēsturisko zemju likums. Kā rakstīts dokumentā, tā mērķis ir “veicināt latviešu vēsturisko zemju iedzīvotāju kopējo apziņu, identitāti un piederību Latvijai; garantēt latviešu vēsturisko zemju kultūrvēsturiskās vides un kultūr-telpu saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību”. Likuma idejas autors un iesniedzējs Saeimā – Valsts prezidents Egils Levits. 1. jūlijā portālā “Delfi” parādījās prezidenta raksts “Stipram un daudzkrāsainam latviskumam”. Daži teikumi no tā: “Likuma jēga ir radīt priekšnoteikumus, lai nāka-majām paaudzēm būtu pieejama latviskuma daudzveidība un kul-tūrvēsturiskā vide latviešu vēstu-riskajās zemēs un mazajās kultūr-telpās vismaz tādā pašā apjomā, kādā tā ir pieejama mums... Ar Likumu tiek stiprināta vietējo kopienu kultūrvēsturiskā identi-tāte un piederības apziņa kādai no latviešu vēsturiskajām zemēm.

Lokālās identitātes un savas pierības apzināšanās padziļina saiknes ar savu nāciju un valsti, kā arī veicina patriotismu un atbildīgumu”.

Lai nu tā būtu. Bet viena lieta ir rakstīt un pieņemt likumus, pa-visam cita – tos iedzīvotājiem. Šķiet, to apzinās arī Valsts prezidents, kurš raksta: “Likuma pieņemšana pati par sevi automātiski nenozīmē Likuma mērķu sasniegšanu. Likums tikai rada vajadzīgo tiesisko ietvaru sabiedrības, valsts un pašvaldību turpmākam darbam un sadarbībai”. Te gan gribētos jautāt – kas tad šo “darbu un sadarbību” traucējis līdz šim? Nekas! Vai likuma mērķi tiks sasniegti? Ja tas notiks, tad ne jau, pateicoties šim likumam. Kurzemnieki vai latgalieši jūtas piederīgi savam novadam ne tāpēc, ka Rīgā pieņem likumus par viņu “identitāti”. Diemžēl Latvijā labas ieceres bieži mēdz palikt uz pa-pīra. Uzskatāms piemērs – 2002. gadā pieņemtais Reģionālās at-tīstības likums. Kā tajā varam la-sīt, likuma mērķis ir “veicināt un nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspē-jīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, sama-zināt nelabvēlīgas atšķirības starp tām, kā arī saglabāt un attīstīt katras teritorijas dabai un kultūr-vidēi raksturīgās iezīmes un at-tīstības potenciālu”. Pagājuši div-desmit gadi, bet ienākumu atšķi-

ribas starp Rīgas reģionu un pārējo Latviju tikai palielinās. Jā, ir sabūvētas lieliskas koncertzāles Rēzeknē, Cēsīs, Liepājā un Vents-pilī, neskaitāmas sporta zāles, stadi-ioni un peldbaseini. Latvijas pil-sētas un ciemi nekad nav bijuši tik sakopti kā šodien. Bet darba vietu nav, un cilvēki aizplūst – cits uz Rīgu, cits uz ārzemēm. Un kas tad cits, ja ne vietējie cilvēki ir tie, kuri glabā, uztur un nes tālāk kultūru, valodu un vietējās tradīcijas! Ja nebūs cilvēku, ja nebūs atvērtas skolas, ja neskanēs dziesmas un deju soļi, par “kultūrvēsturisko vidi” un “kultūrtelpu” liecinās vien apputējušas muzeju vitrīnas. Likumā blakus Kurzemei, Lat-galei, Vidzemei un Zemgalei kā īpašs reģions minēta arī Sēlija. Vai tai iespējams iedvest jaunu dzi-vību? Neesmu par to drošs. Paš-reizējā Saeimas un valdības koa-licija jaunās administratīvi terri-toriālās reformas ietvaros neat-balstīja Sēlijas novada izveidi. Tiesa, daļa vainas jāuzņemas pa-šiem vēsturiskajiem sēļu nova-diēm, kuri tā arī nespēja vieno-ties par iespējamā Sēlijas novada centra atrašanās vietu.

Cilvēku reakcija uz jauno liku-mu nav vienprātīga. Komentējot prezidenta rakstu portālā *Delfi*, kāda “Margarēta” izsakās šādi: “Šis likums ir bīstams un var pat mums maksāt mūsu valsti. Lat-vijas sabiedrība nekad nav bijusi tik sašķelta kā tagad: velo pret

auto, latvieši pret krieviem, kon-servatīvie pret plašāku cilvēktie-sību aizstāvjiem. Šai brīdī svarīgi Latviju vienot, nevis mākslīgi ra-dīt vēl kādas zemes, konfrontēt sabiedrību un pat financēt atse-viško identitāšu izkopšanu, lai cil-vēkam Rēzeknē būtu vēl mazāk kopīga ar cilvēku Liepājā”. Sava taisnība šajos vārdos ir. Domājot par Latvijas reģionālajām kultūras īpatnībām, pirmais, kas nāk prātā, ir Latgale. Joprojām notiek strīdi par to, kā isti runā Latgalē – vai tā ir īpaša valoda vai latviešu valodas dialekts. Likumā tas diplomātiski nosaukts par “latviešu valodas paveidu”. Vilks paēdis, kaza dzīva! Patiesībā Latgales identitāte atgā-dina karstu kartupeli, ar ko ne-zin, kā apieties. 2012. gadā Latvijai tika uzspiests referendums par krievu valodas statusu. Tajā pār-liecinošs vairākums, 74, 8 % no visiem balsotājiem apliecināja, ka vienīgā valsts valoda Latvijā ir latviešu valoda. Tikai 24, 9 % uz-skatīja, ka valsts valodas statuss piešķirams arī krievu valodai. Tomēr Latgalē balsojuma rezul-tāti ievērojami atšķīrās no pār-ējās Latvijas. Tur vairāk nekā puse, 55,6% no balsotājiem atbalstīja ierosinājumu piešķirt krievu va-lodai valsts valodas statusu, bet 44 % bija pret. Zīmīgi, ka tajā pašā 2012. gadā partijas “Par dzimto valodu!” aktivisti mēģināja iedzi-vināt Latgales autonomijas ideju. Tas taču esot tik moderni, tik

eiropeiski! Kas var būt skaistāks-plaukstošu reģionu Eiropa! Patie-sībā tā bija smalka provokācija, kurai kājas visdrīzāk auga Krie-vijā. Der atcerēties, ka visas terri-torijas bijušajā PSRS telpā, kurām bijušas kaut mazākās autonomi-jas tiesības, iekļuvušas milzīgās politiskās problēmās. Lūk, pie-mēri – Abhāzija un Dienvidosetija Gruzijā, Kalnu Karabacha Azer-baidžānā, Piedņestra Moldovā, Krima Ukrainā. Spēlēšanās ar Latgales autonomiju ir spēlēšanās ar uguni.

Es pats esmu uzaudzis Lubānā. Pilsētiņa atrodas pašā Vidzemes malā, netāla Barkavā jau sāk skanēt latgaliešu valoda. Kas ir in-teresanti, – robeža, kurā latviešu valoda nemanāmi pāriet latgalie-šu valodā, ir tikai dažus kilome-trus plata un nav mainījies pē-dējos 500 gadus. Bez jebkādiem likumiem, koncepcijām, stratēģi-jām, kultūras politikām un attī-sības vīzijām. Vēl viens pierādī-jums tam, ka reālā dzīve ir stip-rāka par likumiem un burtiem.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

KĀRLIS
STREIPS

8. jūlijā apritēja divi gadi, kopš Egils Levits kļuva par Latvijas Re-publikas Valsts prezidentu. Dar-bojās 13. Saeima, un viņu amatam izvirzīja kustība *Attīstībai/Par!*, Jaunā konservatīvā partija, Nacionālā apvienība, *Jaunā Vieno-tība* un daļa no kustības KPV LV. Šīs pēdējās partijas disidenti kopā ar opozīcijā esošo Zaļo un Zem-nieku savienību amatam pieteica Latvijas tiesībsargu Juri Jansonu, bet vēl citi atšķēlušies KPV LV deputāti pieteica vienu no savē-jiem – Didzi Šmitu. Bija vajadzī-ga tikai viena balsošanas kārtā. E. Levits saņēma 61 balsi, un līdz ar to viņš arī tapa ievēlēts.

Būtu grūti iedomāties cilvēku ar dziļākām kvalifikācijām attie-cībā uz valsts pirmās personas amatu. Egils Levits ir dzimis 1955. gadā okupētajā Latvijā. 1970. gadā, kad PSRS režīms ļāva ievērojamam skaitam valsts ebrē-ju izbraukt no valsts, ģimene pār-cēlās uz Vāciju, kur Egils mācījās Minsteres latviešu ģimnazijā un tad Hamburgas universitātē iegu-va izglītību tieslietās un polito-loģijā. Vācijā viņš strādāja dažā-dās ar juridiskām lietām saistītās darbavietās.

Sākoties Atmodai, Egils Levits tajā aktīvi iesaistījās – piedalījās Latvijas Nacionālās neatkarības kustības dibināšanas konferencē, bija Tautas frontes domes un pa-

rallēli tā dēvētā Pilsoņu kongresa loceklis. E. Levits bija viens no galvenajiem deklarācijas par Lat-vijas Republikas neatkarības at-jaunošanu autoriem. Pēc valsts neatkarības atjaunošanas viņu ie-cēla par Latvijas vēstnieku Vācijā un Šveicē, bet 1993. gadā 5. Sa-eimas vēlēšanās E. Levits kļuva par parlamenta deputātu un kādu brīdi par tieslietu ministru. 1994. gadā Egils Levits atgriezās diplo-mātijā kā vēstnieks Austrijā, Un-gārijā un Šveicē. Nākamajā gadā Māra Gaiļa valdība viņu izvirzīja uz amatu Eiropas Cilvēktiesību tiesā, kur E. Levits palika līdz 2004. gadam. Tajā pašā gadā Lat-vija viņu izvirzīja amatam Eiropas Kopienu tiesā, kas vēlāk kļuva par Eiropas Savienības tiesu. 2007. gadā atsevišķi politiķi E. Le-vitam piedāvāja kandidēt tā gada Valsts prezidenta vēlēšanās, bet tiesnesis atteicās, jo toreizējā koa-licijā nesaskatīja pietiekamu at-balstu. Ne bez iemesla. Tās bija vēlēšanas, kurās Aigara Kalviša visnotaļ patvaļīgā koalīcija atrada un izvirzīja ārsta Valda Zatlera kandidatūru.

2015. gadā Egils Levits piekrita kandidēt uz valsts pirmās perso-nas amatu, pēc piecām balsošanas kārtām piekāpjoties toreizējam aizsardzības ministram Raimon-dam Vējonim. Tobrīd E. Levits jau bija sacerējis jaunu preambu-

lu Latvijas Satversmei, ko Saeima apstiprināja 2014. gadā. Tajā no-teikts, ka “Latvijas identitāti Ei-ropas kultūrtelpā kopš senlai-kiem veido latviešu un lībiešu tra-dīcijas, latviskā dzīvesziņa, latvie-šu valoda, vispārcilvēciskās un kristīgās vērtības”.

Valsts prezidents divu gadu laikā ir bijis aktīvs likumdošanas jomā, sevišķi uzsvērot šādus pa-matvirzienus: demokrātijas kva-litāte; tiesiskums un valsts pār-valdes kvalitāte (tiesiska, taisnīga valsts); piederība (nacionālā identi-tāte, vēsturiskā atmiņa, valsts valoda, latviskums un reģionālā piederība); informācijas telpas un mediju politika, t.sk. tiesiskums digitālajā telpā; drošības politika; augstākā izglītība un zinātne; kā arī inovācijas un digitalizācija. Tā par godu divu gadu gadskārtai vēstīts Valsts prezidenta kance-lejas mājaslapā.

Attiecībā uz mūsu valsts iedzi-votāju identitāti, konkrēts Saei-mas pieņemts likums, kurū ini-ciējis Valsts prezidents, ir Latviešu vēsturisko zemju likums. Tajā pa-gērēta ikkatra pagasta un pilsētas piederība vienai no vēsturiskajām latviešu zemēm – Vidzeme, Lat-gale, Kurzeme, Zemgale un Sēlija. Likumprojekta anotācijā bilsts: “Šajās zemēs pastāvošās kultūr-vesturiskās vides un kultūrtelpu, kas raksturo latvietības daudzvei-

dību, saglabāšanai un attīstīšanai nepieciešams pievērst visas sa-biedrības uzmanību, paredzot arī atbalstu vietējām kopiņām. Tas nepieciešams, lai sekmētu apzi-nātu un sistēmātisku kultūrpo-litikas darbu šajā jomā”.

Rīga vēsturisko zemju likumā iekļauta Vidzemē kā valstspilsēta un Baltijas mēroga metropole. Es personīgi gan savu identitāti veidoju lokālāk. Pēc 25 Rīgas centrā nodzīvotiem gadiem mazliet vairāk par gadu esmu dzīvojis Purvcie-mā, un man interesē, piemēram, fakts, ka pēc lietus gāzes, ielas Purvcieņā pārvēršas par upēm...

Uz Valsts prezidenta iniciatīvas pamata Saeima šogad arī ir pa-plāšinājusi svētku, atceres un at-zīmējamo dienu kalendāru. Turp-māk 17. marts būs Nacionālās pretošanās kustības piemiņas die-na, bet 15. oktobris – Valsts valo-das diena. Vēl E. Levits divos ga-dos ir izsludinājis 308 Saeimas pieņemtus likumus. Viņš arī ie-dibinājis pilnīgi jaunu jēdzienu “Valsts prezidenta viedoklis”, kas izmantojams gadījumos, kad “nepieciešams izteikt valsts prezi-denta viedokli starp likumpro-jektu lasījumiem [...] vai arī likums kopumā tiek akceptēts no Valsts prezidenta puses, bet Valsts prezi-dentam ir komentāri par likuma pieņemšanas gaitu, vai nākotnē ir nepieciešams darbs pie likuma

iedzīvināšanas un citiem būtis-kiem jautājumiem, kurus Valsts prezidents laikus vēlas pievērst deputātu un sabiedrības uzmanību,” – tā skaidrots kancelejas mājaslapā.

Prezidents Levits arī ir iedibi-nājis jaunus procesus tiesiskuma jomā. Viņš, tieslietu ministrs (pat-laban Jānis Bordāns), Saeimas Ju-ridiskās komisijas priekšsēdētājs (Juris Jurašs) un divu apakškomiteju priekšsēdētāji veido tā dēvēto “tieslietu piecinieku”, lai pārrunātu dažādus ar tiesiskumu saistītus jautājumus. Tostarp panākti grozī-jumi Kriminālprocesa likumā, lai novērstu tiesas sēžu dalībnieku ie-spējas tiši novilcināt procesu. Tas bija aktuāli kādreizējā Ventspils mēra Aivara Lemberga tiesāšanā. Cita starpā, viņa aizstāvji lika balsi nolasīt prokuratūras ļoti apjomīgo apsūdzību, kas likumā nav pie-prasīts. Tiesu procesu ilgums jau sen tiesiskuma jomā bijis kā karsts kartupelis. Laiks rādīs, ko nozīmēs minētie grozījumi.

Egils Levits ir Latvijas desmit-tais Valsts prezidents un, tāpat kā Vaira Viķe-Freiberga, uzaudzis ārpus Latvijas. Mūsu valsti ir cil-vēki, kuriem nekad nekas nav labi, viņi internetā par E. Levita diviem gadiem izteikušies nicoši, noraidoši. Manā uztverē Le-vita kungs ir bijis labs un rezul-tatīvs Valsts prezidents.

Divi gadi Valsts prezidenta amatā

Par pamatiem, uz kuriem turpinām būt

Latvijas premjērministrs Krišjānis Kariņš intervijā *Ligitai Kovtunai*

Pošoties uz interviju ar jums, kā vienmēr apspriežos ar saviem lasītājiem, kāds ir to jaunatjumu loks, uz kuriem viņi vēlētos saņemt atbildes. Ņemot vērā laiku, kad informācijas ir daudz, tās avotu arī, ziņas un viedokļi ir pretrunīgi. Jautājums īstenībā bija viens – kas īsti notiek Latvijā?

Jautājums, protams, ir ļoti plašs, un sāksim ar to, ka, manuprāt, šobrīd Latvijas valstī notiek apjomīga, liela transformācija. Pavisam konkrēti – ir noslēgusies administratīvi teritoriālā reforma un darbu sākušas jaunās novadu domes, 119 vietā 43 lielākas, optimālākas pašvaldības ar mērķi nodrošināt vienmērīgu attīstību valstī. Jaunie novadi ir līdzīgi agrākajiem rajoniem – ar lielām pilsētām centrā, kam piekļaujas plašākas lauku teritorijas. Līdz ar ko šajos centros koncentrējas plašākas izglītības iespējas, veselības un sociālās aprūpes iespējas u. c. Īpaši jāuzsver izglītības iespējas – nav pamata novadā uzturēt vairākas mazapmeklētās vidusskolas, kur izglītības kvalitāte nevar būt pietiekami augsta. Cita lieta – mazās pamatskolas, kur gan ir svarīgi, lai tās būtu tuvāk ģimeņu dzīvesvietām, un rūpe par tām ir pašvaldību ziņā.

Kas attiecas uz otru nozīmīgāko transformācijas jomu – ir pārskatīts ārējās ekonomikas redzējums jeb vīzija, kas iepriekšējā laikā bija orientēts galvenokārt uz tranzītu. Protī, importēsīm lētās izejvielas, ko caur mūsu ostām pēc tam eksportēsīm tālāk. Arī kā banku sektorā – “pārveidosim” no Krievijas uz Rietumiem naudu, paņemot “savu procentu”. Šis modelis ir izrādījies neveiksmīgs, es pat teiktu – katastrofāls. Ja atmināties, uz mūsu valsti krita ļoti liela aizdomu ēna par naudas atmazgāšanu, un varam būt gandarīti, ka finanču sektors ir sakārtots, amatos ir jauni, uzticami un atbildīgi cilvēki, banku sistēma ir iztīrīta no šīm aizdomīgajām naudām. Tas bija liels malds, ka no šīs naudas tranzīta valsts varētu kļūt bagāta – nē, atsevišķi indivīdi gan! Par tranzītu caur ostām – jā, tā nepārprotami paliks ļoti nozīmīga mūsu ekonomikas sastāvdaļa, bet vecais modelis, kas balstās vien uz pārkraušanu un pārveidāšanu, pieder pagātnei. Piemēram, Krievija jau ir pieņēmusi lēmumu attīstīt pati savas ostas un vispār izbeigt tranzītu caur Baltijas valstīm. Sākarā ar notikumiem Baltkrievijā būtu naīvi domāt, ka palielināsies tranzīts no šīs valsts. Līdz ar to arī ostas ir transformācijas periodā un attīsta, piemēram, savā teritorijā ražošanu, teiksim, izejvielu pārstrādi, lai tad tās eksportētu.

Mainās arī orientācija no Ķīnas un citām Āzijas valstīm uz Eiropas ekonomiskās zonas zemēm, uz kvalitatīvu ārzemju investīciju piesaisti tieši eksporta jomā.

Runājot par investīcijām – vai palielinās to apjoms Latvijā?

Jā, stabili palielinās, turklāt tādu investīciju, kas balstās nevis uz lēta darbaspēka piesaisti, bet

Krišjānis Kariņš: “Latvija šobrīd ir tādā stadijā, kad iepriekšējos divos gados ieguldītais darbs nu sāk kļūt acīm redzams. Līdzīgi kā celtniecības laukumā, kad runājam par “nulles ciklu”, – milzīgs darbs ir ielikts “zem zemes” un nevaram vien sagaidīt, kad nāks redzams rezultāts. Bet zinām arī, ka pamatiem ir jābūt ieliktiem atbildīgi un droši. Atļaujos apgalvot, ka “nulles ciklu” esam pabeiguši, mums jābūt pacietīgiem, jo neviens transformācijas process nenotiek ātri. Tam vajadzīgi gadi.”

uz kvalitātes nodrošināšanu un intelektuālā potenciāla izmantošanu. Jāpiezīmē, ka diezgan strauji aug arī vidējā alga valstī.

Saprotams, ka šai transformācijas posmā kļūst neapmierināti tie cilvēki, kuŗu biznesa balstījās uz minēto lēto tranzītu. Līdz ar ko arī vērojami “politiski mēģinājumi” mainīt šo kursu, bet es esmu pārliecināts, ka tas tomēr jānotur un ka tas būs noturīgs. Pirmām kārtām svaru kausos ir jāliek tas, kas ir svarīgi plašākai valsts sabiedrībai. Par to es vienmēr iestāšos. Un plašākas sabiedrības labklājība ir panākama ar augstu apmaksātām darbavietām. Tas jau notiek. Paskatīsimies uz mūsu galvenajām eksporta nozarēm – aizvadītajā gadā vispelnošākais eksporta uzņēmums vairs nebija ne kokapstrādes, ne metālapstrādes, pat ne pārtikas uzņēmums, bet gan elektronikas uzņēmums SIA Mikrotikls – ar apgrozījumu vairāk nekā 300 miljoni, turklāt ar mazāk nekā 300 darbiniekiem, galvenokārt inženieriem, kas veido mikroshēmas pēc individuāliem patentiem utt.

Vai latviešu uzņēmums?

Īstenībā jā, jo tā īpašnieks ir gan no Amerikas, bet “ieprecējies” un iedzīvojies Latvijā, uzņēmis Latvijas pilsonību. Džons Tallijs (*John Tully*) ieradās pirms vairāk nekā

20 gadiem un te ir iesakņojies. Ir arī daudzi citi uzņēmumi, kas arī attīstās, gan strādājot ar augstajām tehnoloģijām, gan, precīzi izjūtot tirgu. Piemēram ir firma, kas ražo CO2 sensoru jeb aparātu skābekļa noteikšanai telpā. Vienkārši izsakoties, – kas parāda, vai nav laiks telpu vēdināt. Redziet, tāds ir arī uz mana galda.

Tātad – ražošanas atdzimšana uz transformācijas pamata notiek, notiek arī citas reformas, tostarp izglītības satura reforma. Ir izaugusi jauno latviešu paaudze, kas, beiguši ģimnazijas, bez problēmām iestājas mūsu vai ārzemju augstskolās. Tagad ir jāstrādā, lai mūsu jauniešu izglītības līmeni paceltu visaptveroši augstāk par pašreizējo vidējo.

Tepat blakus ir pasaulē plaši atzītais Somijas modelis izglītības jomā.

Jā, Somijā izglītības sistēma ir tiešām augsti attīstīta. Ir labas skolotāju algas, līdz ar ko pat konkurence uz skolotāju vietām. Mēs ejam šo pašu ceļu.

Atgriežoties pie ekonomikas, – kā atdzimst ražošana sagraudās savulaik plānveida rūpniecības vietā? Cik tālu esam tikuši šai ziņā pasaulē, kur valda tirgus likumi?

Konkrēti fakti – metālapstrādes uzņēmums *Valpro* ar tirgiem Ei-

ropā. Cita starpā tas pārdod, piemēram, degvielas kannas Beļģijas armijai, ugunsdzēsības aparāturu utt. Veiksmīgi pārdzīvojuši pārejas laikus, strauji attīstās “Valmieras stikla šķiedras” rūpnīca, kuŗai pat bija filiāle Amerikā, kas gan jau pārdota, jo – trūka pietiekami augsti kvalificēta vietējā darbaspēka tajā štatā, kur tika uzcelta. Valmieras rūpnīca turpina strādāt, nodrošina darbavietas aptuveni 1200 cilvēkiem, un viens no tās galvenajiem noieta tirgiem ir Amerika. (Produkcijas klāstā ir galvenokārt ugunsdrošie materiāli, tostarp tie, ko lieto lidmašīnu salonos. –L. K.)

“Liepājas metalurģis”, rūpnīca kopš padomju laikiem, kur kaušēja metāllūžņus un taisīja celtniecības armatūru, deva darbavietas aptuveni 2000 cilvēkiem, bet tās vadība nekad nepārveidojās. Likumsakarīgi – bankrotēja, un bija lieli uztraukumi, ka Latvijas trešajā lielākajā pilsētā nu iestāsies drūmi laiki. Izrādās, pilnā vadība prata šīs rūpnīcas teritoriju pārveidot par spēcīgu ražošanas teritoriju, kur top jauni investori no Vācijas, Dānijas un citām Eiropas valstīm, kas savu ražošanu vēlas izvietot ostas pilsētā Liepājā, lai gatavo produkciju tālāk nogādātu atpakaļ Eiropā. “UPB” jeb

Ulda Pilēna birojs, arhitektūras un celtniecības firma, kuŗā strādā vairāk nekā 2000 cilvēku vairākās Eiropas valstīs, – arī sāka Liepājā. Ceļ vērīnīgas būves Zviedrijā un arī apgalvo, ka mūsu, Latvijas, darbaspēks ir profesionālāks nekā vietējais. Šādus piemērus – uzņēmumus, kas vērīnīgi strādā un konkurē pasaulē, varu minēt vēl un vēl. Turklāt – no ES izveidotā Atveseļošanas fonda pēc *Covid-19* Latvijai tiks ieskaitīti 1,826 miljardi eiro, kas jāizmanto tuvāko gadu laikā, galvenokārt to ieguldot valsts infrastruktūras stiprināšanā un ražošanā.

Manā skatījumā – Latvija šobrīd ir tādā stadijā, kad iepriekšējos divos gados ieguldītais darbs nu sāk kļūt acīm redzams. Līdzīgi kā celtniecības laukumā, kad runājam par “nulles ciklu”, – milzīgs darbs ir ielikts “zem zemes” un nevaram vien sagaidīt, kad nāks redzams rezultāts. Bet zinām arī, ka pamatiem ir jābūt ieliktiem atbildīgi un droši. Atļaujos apgalvot, ka “nulles ciklu” esam pabeiguši, mums jābūt pacietīgiem, jo neviens transformācijas process nenotiek ātri. Tam vajadzīgi gadi.

Vai jūsu raksturīgais optimisms jums palīdz arī, vadot sarežģīto koalīcijas valdību? Vai jūtaties no tās atbalstīts? Vēl precīzāk – vai valdība ir stabila?

Vadīt koalīcijas valdību ir izaicinājums jebkuŗos apstākļos, kur nu vēl *Covid* krīzes apstākļos. Nācās mainīt vairākus ministrus, piecu koalīcijas partneru vietā nu ir četri, jo piektais īstenībā izjuka... Ja runājam par Saeimas atbalstu valdībai, tas joprojām ir iepriekšējais, tikai vairāki deputāti ir kļuvuši par neatkarīgajiem, bet joprojām atbalsta valdību. Starp citu, otra lielākā “frakcija” Saeimā ir pie partijām nepiederošie deputāti. Runājot par valdības komandu, varu teikt, ka, būdams tās vadītājs, šobrīd jūtos labāk, nekā darbu uzsākot, jo cilvēki, kas tajā strādā, uzrāda lielāku gatavību strādāt kopīgu mērķu labā. Kā pozitīvu piemēru varu minēt jauno izglītības ministri Anitu Muižnieci – nozares speciālisti ar valdības cilvēkam nepieciešamo stingrību. Viņas pārziņā ir ļoti plaša darba fronte, ieskaitot, piemēram, augstskolu reformu, un nemaz nerunājot par praktisko darbu, gatavojoties jaunajam mācību gadam, kam jānotiek klātienē. Tieši augstskolu joma ir tā, kur man kā valdības vadītājam jāpārvar vislielākā pretestība, jo – ir liela nevēlēšanās kaut ko mainīt... Mans arguments ir – ja gribam būt turīgi kā vācieši vai daņi, tad mums ir jārikojas, kā viņi rikojas. Process notiek lēni, bet notiek, un tomēr – ar izglītības reformas gausumu esam zaudējuši jau gadus 10 – 15. Nevar noliegt, ka arī šai jomā – līdzīgi kā ekonomiskajā – procesus bremzēja politiskā opozīcija, kas bija vēsta pret nozīmīgām reformām un kas negribēja redzēt jaunus signālus un veicināt virzību tirgus un konkurences apstākļos.

(Turpinājums 7. lpp.)

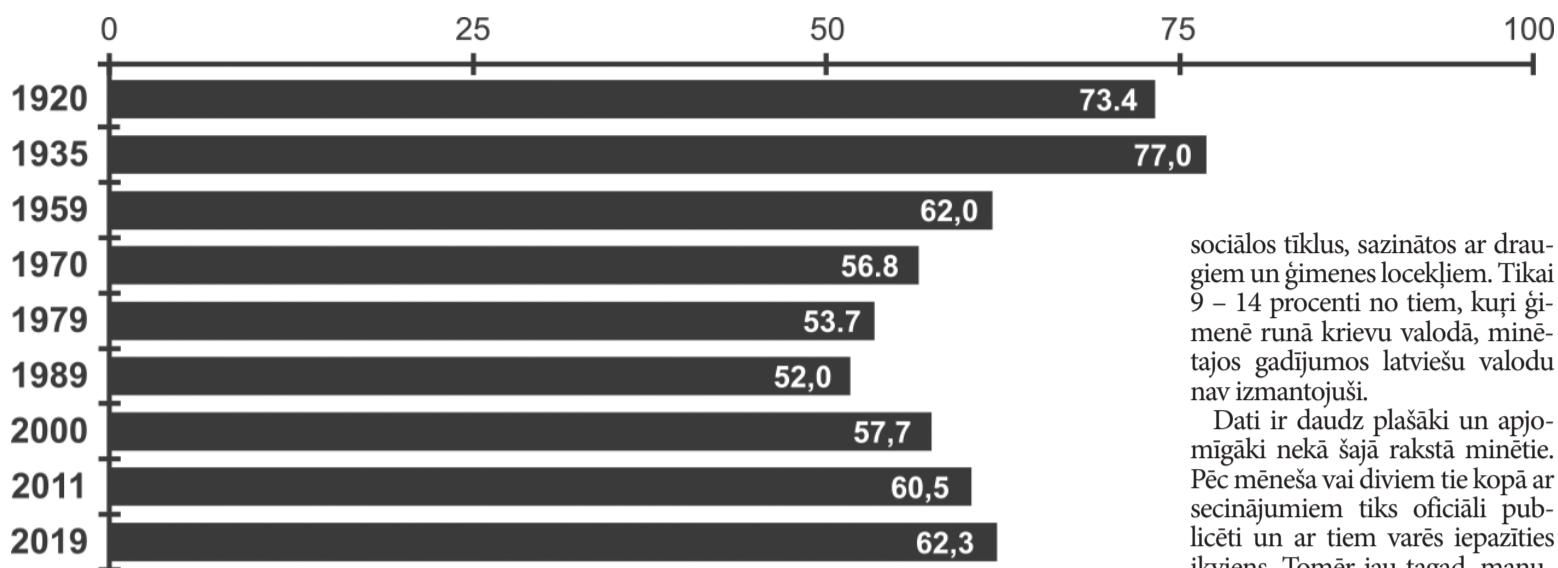
SALLIJA
BENFELDE

Astoņdesmitajos gados grupas *Līvi* uzrakstītā dziesma "Dzimtā valoda" tapa kā protests pret valodas politiku okupētajā Latvijā. Tās vārdu autors bija moldāvu dzejnieks Grigore Vieru, bet atdejojotājs – Imants Ziedonis. Dziesma uzvarēja slavenajā Radio "Mikrofonā" dziesmu aptaujā, par spīti tam, ka varai tas ļoti nepatika. 2018. gadā radio SWH rikoja aptauju "Visu laiku labākās simtgades dziesmas", un starp simts populārākajām un mīlētākajām dziesmām "Dzimtā valoda" bija otrajā vietā aiz Mārta Brauna "Saulē, Pērkons, Daugava".

Bet vai ar mūsu dzimto un valsts valodu viss ir tik vienkārši, vai to mīlam un godājam tāpat kā šo dziesmu? Latviešu valodas aģentūra regulāri veic latviešu valodas situācijas izpēti, pašlaik notiek pētījuma "Valodas situācija Latvijā 2016-2020" datu apstrāde un analīze. Ar aģentūras laipnu palīdzību mūsu laikraksts varēja ielūkoties minētā pētījuma manuskriptā un atsūtīja arī citus datus.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem, 2000. gadā latviešu valoda dzimtā bija 58 procentiem, bet krievu – 37 procentiem iedzīvotāju. Savukārt 2019. gadā latviešu valoda dzimtā bija 60 procentiem, bet krievu joprojām 37 procentiem iedzīvotāju. Acīmredzot latviešu valodas kā dzimtās valodas lietotāju skaits palielinās tik lēni, jo notiek iedzīvotāju skaita samazināšanās. Jāpiebilst, ka etniskā piederība ne vienmēr sakrīt ar valodas lietojumu, un valodas lietojums un etniskais sastāvs ir dažādu vēsturisko situāciju un okupācijas gadu politikas sekas. Latviešu īpatsvara svārstības labi var redzēt tabulā, kas veidota pēc CSP datiem.

Dažādu gadu tautas skaitīšanas dati apliecina, ka krievu valodas lietojums krasi pieaudzis okupācijas gados. Piemēram, 1930. gadā trešās tautas skaitīšanas laikā krievu valoda kā dzimtā bija aptuveni 13 procentiem iedzīvotāju, 1959. gadā jau 31 procentam, bet 1989. gadā – 42 procentiem. Salīdzinot dažādas iedzīvotāju vecuma grupas, visvairāk latviešu valoda kā dzimtā ir gados jaunākiem cilvēkiem (vecumā līdz

Latviešu īpatsvars (procentos no iedzīvotāju kopskaita)

24 gadiem) – aptuveni 69 procentiem, bet vecuma grupā no 65 gadiem un vecākiem valsts valoda dzimtā ir 58,8 procentiem cilvēku.

Tie, kuri dzīvoja Latvijā okupācijas gados, vēl labi atceras, ka saziņa latviešu valodā publiskajā jomā bieži bija neiespējama. Šodien tā joprojām ir apgrūtināta dažos Latvijas reģionos pakalpojumu jomā. Turklāt aizvien pamanāmāk ikdienā ienāk angļu valoda, un jaunieši to nereti izmanto arī privātajā saziņā. Sabiedrības attieksme pret angļu valodu gan ir neitrālāka, jo tā nav uzspiesta okupācijas valsts valoda, bet brīvprātīga izvēle. Dažādie apstākļi, nosacījumi, pieredzes, attieksmes, uzskati u. c. faktori var ietekmēt ne vien valodas noturību, bet arī šaurākā skatījumā – valodas politikas īstenošanā aktuālo izpratni par to, kas ir publisks un oficiāls, kas ir privāts un neoficiāls un kur ir abu robežas.

Valsts valodas politikā būtiskas ir tās sociolingvistiskās funkcijas (*sociolingvistika – valodniecības nozare, kas pēta valodas funkcijas sabiedrībā un sociālo faktoru iedarbību uz valodu – Red.*) funkcijas, kas attiecas uz valsts un sabiedrības interesēm: valodu publiskajā telpā, dažādās iestādēs, plašsaziņas līdzekļos, izglītībā, darbavietā u. c. Lai noskaidrotu latviešu valodas lomu plašākā mērogā, valodas situācijas izpēti par pēdējiem pieciem gadiem tika

noskaidrota respondentu pieredze valodu izvēlē privātā saziņā (ģimenē, ar draugiem u. c.), un tās ir jomas, ko valsts nevar regulēt, bet kas parāda valodu pozīcijas sabiedrībā.

Latvijas iedzīvotāju valodu lietojumu visvairāk ietekmē apkārtnē vide: dzimtā valoda vai valoda, kurā cilvēki galvenokārt sazinās ģimenē, valoda, kurā tiek lietota saziņai apkārtnē sabiedrībā – vietā, kur cilvēks dzīvo. Protams, arī valodu prasme. Latvijā valodu lietojumā pastāv samērā liels reģionāls atšķirības, kam pamatā atšķirīgs aplūkoto reģionu demogrāfiskais sastāvs. Atšķirības, kā jau minēju, ir arī vecumgrupās.

Kopumā ikdienas dzīvē sabiedrībā visvairāk tiek lietota latviešu valoda, otrā vietā ir krievu valoda un trešā ir angļu valoda, kas pagaidām parādās kā lietota, kurā lietojums ir pieaudzis dažās jomās un saziņas situācijās, piemēram, uzņēmējdarbībā un augstākajā izglītībā.

Priecē tas, ka latviešu valodā gada laikā (aptauja tika veikta 2019. gadā) bija sazinājušies gandrīz visi aptaujātie neatkarīgi no etniskās piederības vai dzimtās valodas. 93 – 97 procenti no visiem aptaujātajiem, kuri pēdējā gada laikā ir sazinājušies darbā, valsts un pašvaldību iestādēs, mācību iestādēs, veselības aprūpes iestādēs, ikdienas situācijās uz ielas, veikalā utt., ir lietojuši lat-

viešu valodu. Nedaudz mazāks ir to īpatsvars, kas ir lietojuši latviešu valodu pēdējā gada laikā sociālajos tīklos (90 procenti) un privātajās jomās, t. i., saziņā ar ģimeni un draugiem (83 – 87 procenti). Vislielākā daļa latviešu valodu pēdējā gada laikā ir lietojuši oficiālās saziņas jomās, kā arī publiskajā neformālajā vidē, bet mazāk – privātās saziņas jomās.

Tiesa gan, lai arī visi aptaujātie gada laikā ir lietojuši latviešu valodu, to īpatsvars, kuri sazinājušies pārsvarā latviešu valodā, ir mazāks. Analizējot datus, redzams, ka labā ziņa ir: šajās situācijās gandrīz četri cilvēki no pieciem pārsvarā sazinās latviešu valodā, un tas nozīmē, ka priekšroku latviešu valodai dod ne tikai tie, kas ģimenē sarunājas latviešu valodā. Tātad nevar sacīt, ka iedzīvotājiem latviešu valodas prasmju ļoti trūkst.

Valodu lietojums tiem, kas ģimenē sazinās krieviski, būtiski atšķiras no tiem, kas ģimenē sazinās latviski. LVA 2019. gada aptaujas dati rāda, ka vislielākā daļa no krievvalodīgajiem pēdējā gada laikā ir lietojuši latviešu valodu darbā, valsts un pašvaldību iestādēs, kā arī veselības aprūpes iestādēs, veikalā un līdzīgās ikdienas situācijās. Nedaudz retāk šie respondenti ir uzrunājuši nepazīstamus cilvēkus Latvijā latviešu valodā un mazāk ir izmantojuši latviešu valodu, lai lietu-

sociālos tīklus, sazinātos ar draugiem un ģimenes locekļiem. Tikai 9 – 14 procenti no tiem, kuri ģimenē runā krievu valodā, minētajos gadījumos latviešu valodu nav izmantojuši.

Dati ir daudz plašāki un apjomīgāki nekā šajā rakstā minētie. Pēc mēneša vai diviem tie kopā ar secinājumiem tiks oficiāli publicēti un ar tiem varēs iepazīties ikviens. Tomēr jau tagad, manuprāt, dažas tendences ir labi redzamas. Kā zināms, Latvijā nereti izskan divi pilnīgi pretēji viedokļi – vieni teic, ka latviešu valoda iet bojā, jo tajā tiek lietots daudz svešvārdu, joprojām ir krievu valodas piesārņojums, strauji aug angļu valodas un anglicismu lietošana. Otri savukārt saka, ka valoda iet bojā, jo mūsu klūst mazāk un daudziem ir vienalga, kādā valodā runāt. Domāju, ka patiesā situācija gan ir "kaut kur pa vidu", kā bieži mēdz būt situācijās, kad uzskati ir pilnīgi pretēji. Latviešu valodas prasmes, kaut lēnām, tomēr aug, lietotāju skaits arī. Tas, ka ikdienā to lieto mazāk cilvēku nekā varētu, lielā mērā, manuprāt, ir atkarīgs ne tikai no valsts nostājas, atbalsta un izpratnes, bet arī no mums katra. Tas nenozīmē, ka ar dusmām un nepatiku jāvērsas pret katru, kurš ar mums vēlas runāt citā, ne valsts valodā, jo dusmas nepatika rada tādu pašu pretreakciju. Manuprāt, mums jābūt neatlaidīgiem un mērķtiecīgiem savas dzimtas un valsts valodas lietotājiem, lai to nezaudētu.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par pamatiem, uz kuriem turpinām būvēt

(Turpinājums 7. lpp.)

Atbildot uz jūsu jautājumu, cik stabila ir valdība, – tieši tikpat, cik pirms divarpus gadiem. Valdību var nogāzt ikvienā "Saeimas ceptdienā" vai ārkārtas sēdē, mēģinājumi ir bijuši. Nogāzt valdību ir viens, bet tauta prasīs: kur ir nākamā? Rudenī būs jauns izaicinājums – budžeta pieņemšana. Īpaši grūts brīdis, jo nāk taču vēlēšanas! Turklāt ārējais parāds ir būtiski pieaudzis, sasniedzot 49% no iekšzemes kopprodukta. Salīdzinājumam – pirms iepriekšējās krīzes tas bija ap 20%, pēc tās – ap 40%. Esam aizņēmušies naudu, subsīdējuši savu ekonomiku, lai nebankrotētu uzņēmumi, lai ne-

aug bezdarbs, un tas ir izdevies. Vēl vairāk – ir auguši privātpersonu noguldījumi bankās tieši šīs krīzes laikā, lai gan tā ir ļoti smagi skārusi lielu daļu iedzīvotāju, tūrisma un viesmīlības biznesu. Ir pilnīgi skaidrs, ka ārējo parādu vairāk audzēt nevar, jo mēs neviens nezinām, kad mūs skars nākamā krīze. Ir jāaudzē rezerves.

Kāda visā šajā stāstā ir Eiropas Savienības loma? Ko nozīmē Latvijai tas, ka esam ES valsts?

Bez ES mēs šobrīd būtu ļoti drūmā situācijā! Pirmkārt, vakcinācija – lai gan mēdz teikt, ka Eiropa attiecībā uz Covid-19 pārvarēšanu ir gausi reaģējusi, tomēr tagad vakcinēšanas tempi Eiropā

sāk pārsniegt Amerikas tempus, mums ir pieejamas itin visas Rietumu valstīs apstiprinātās vakcīnas. Pieejamas tāpēc, ka esam daļa no Eiropas Savienības, un līdz ar to saņemam savu daļu no ES centrālā iepirkuma. Zinām, ka iepriekšējā veselības ministre, valdībai nezinot, no vairāk nekā 800 tūkstošiem pošu atteicās, sakarā ar ko vairāk nekā trīs mēnešus bija vakcīnu deficīts. Tā bija smaga Veselības ministrijas kļūda, ko varējām labot, tikai pateicoties šim kopīgajam iepirkumam, un nu mums ir ap pusmiljona pošu uzkrājums. Vai varat iedomāties, ka mazajai Latvijai būtu jāstājas lielajā pircēju rindā, kur lielās val-

stis pērk miljonus?! Un cik tas mums maksātu?! Šobrīd mēs esam nodrošināti arī turpmākajiem gadiem. Diemžēl tagad Latvijas lielais izaicinājums ir pierunāt cilvēkus vakcinēties.

Otrkārt, tika izveidots Eiropas Atveseļošanas fonds, no kurā Latvijai tiek iepriekš minētie 1.826 miljardi eiro. Nesem mūsu valsti viesojās Eiropas Komisijas prezidente Urzula fon der Leiena, kurā man svinīgi pasniedza apstiprinājuma dokumentu par šīs naudas saņemšanu. (Skat. attēlā!)

Un vēl, pateicoties tam, ka esam Eiropā, un tam, ka mūsu valdībai ir pozitīvi atzīta politika, Latvija emitēja vērtspapirus, saskaņā ar

ko 500 miljoni eiro tiek piešķirti uz septiņiem gadiem kā aizdevums ar 0% likmi! To veicinājusi arī valdības fiskāli atbildīgā politika. Mūsu ziņā ir tas, kā mēs šīs Latvijai pieejamās finanses izlietosim, – vai to vienkārši "apgūsim", vai lietderīgi ieguldīsim. Es personīgi turpināšu strādāt pie otrā.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

LAIKA MĒNEŠRAKSTU PĀRLAPOJOT

Mēs pamazām ieejam mijkrēslī

Voldemāra Kārklīņa raksts par dzejnieci Veroniku Strēlerti

Mūsu dzīve ir kā upe, kas plūst gašām krastiem, tos ne redzot, nedz ievērojot. Ja pilnīgi apzinotos, kas ar mums notiek, jājautā, vai jēl kādam mūsu vidū būtu spēka dzīvot – atskaitot varbūt bērnus, kas nezina vai negrib zināt, un to daļa mūsos, kas dzīvo tikai bērnu dēļ. Bet mūsu bērnu lielā daļa, šķiet, būs Latvijai uz mūžiem zuduši, un atkal jājautā, vai tādā gadījumā darām pareizi, viņiem ziedojot gluži visu savu dzīvi, kuŗas daļa citādi vēl varbūt varētu palikt Latvijai. Vai mums pietiek ar bioloģisko dzīvības turpināšanu un tukšām iedomām, ka bērni tomēr varbūt kaut ko atcerēsies no latviešu valodas, būs tādi kā ceturtdaļ, desmitdaļ vai simtdaļlatvieši?

Ne, man šķiet, Latvijas, garīgi brīvās Latvijas nākotne šai stadijā mazāk atkarīga no mūsu bērniem, vairāk no mums pašiem. No tā mazuma, ko vēl varam darīt.

Mana dziļākā ticība ir, ka šis “mazums”, ja būtu griba, nebūtu mazs. Ta varētu būt liels, Raiņa vārdus atceroties, tik liels, cik mūsu griba.

Katrs, kas tagad “aizlaiž atpūtā” savu gribu ko darīt, atdod iznīcībai mūsu dzimtenes nākotni.

Un tomēr, objektīvi apkārt paurgoties, tieši to trimdas latviešu lielākā tiesa tagad jau dara. Līdz šim vēl varēja cerēt, ka tā nebūs; tagad vairs neatliek necik šaubu: tā ir. Var jamēģināt sevi apmānīt, ka mūsu jauniešu bieži lieliskie panākumi patvēruma valstu saimnieciskā, pat garīgā dzīvē kaut kādā ziņā nāk mūsu tautai, mūsu dzimtenei pa labu. Bet šis labums, cik tas liels, būs grūti noteikt; nav tik smalka mērīinstrumenta.

Tāpēc trimdinieku sanāksmēs kļūst arvien grūtāk piedalīties tādiem, kas ne tikai “dzīvo vien tālāk”, bet arī domā, kurp ejam. Jūs tajās redzat vairs gandrīz vienīgi apmierinātas, priecīgas sejas; reti kādam uz mācās jautājums: ar ko šie ļaudis apmierināti, par ko tie priecājas? Protams, par savu materiālo labklājību, kas visus šos gadus augusi augumā, un vēl jo sevišķi par studijas beigušo bērnu labajiem panākumiem.

Skumji ir tam, kas nespēj atvaīrīt apziņu, ka smaidīdami, apmierināti, tukli un šķietami laimīgi, mēs labprātīgi dodamies sava likteņa mijkrēslī.

Maz ir tādu, kas to neatvaīrāmi un dziļi sajūt; vēl mazāk, kas to izsaka skumji patiesos vārdos. Tomēr tādi ir, tiem man gribas rakstīt šīs rindas – vai lapas – par dzejnieci Veroniku Strēlerti un viņas jaunāko dzejoļu krājumu *Žēlastības gadiem*,

Nav gandrīz neviena dzejnieka, kas dziļi un sāpīgi neizjustu mūsu lielo traģēdiju: ne vien to, ka mūsu zeme un valsts izpostītas un esam padzīti, bet arī, ka esam “tie, kas aizmirst”. Daži to izteikuši skaudros, bargos vār-

dos, kā Andrejs Eglītis un Zinaīda Lazda; citi to izjutuši klusumā un ļāvuši noprast tikai ar vaibstu, kuŗā atspoguļojas kaut kas kluss, bet nenovēršami skumjš; jā, kaut kas līdzīgs likteņa ēnai. Tie ir tie, kas zina un jūt, ka mēs pamazām ejam arvien dziļāk mijkrēslī, un kam vairs nav spēka kliegt, saukt, brīdināt; tie, kas zina, ka tam nebūtu panākumu.

Nevarēdams nedomāt par šiem jautājumiem nomodā un nespēdams atvaīrīt tos murgos, zinu, ka man nākotnē un alaž būs jāatgriežas pie apgarotajām un skaidrajām rindām un vārsēm, kas pilda “Žēlastības gadu” lappuses. Personīgi dzejnieci vāji pazīstot, tomēr vēl tagad jūtu kādreiz redzēto viņas mierīgo skatu; dzirdu viņas kluso, laipno valodu; un zinu, ka tādā laikā, kāds ir šis, viņas dzejā allaž atrodams mierinājums. Kaut arī tās vārdi ir neliekuļoti, un tamdēļ to noskaņa bezgala skumja. Dalītas bēdas esot pusbēdas, tā latvietis saka.

Ar dzejnieci iepazīnos gluži necerot. Zelta Ābeles apgādā Rīgā, vācu okupācijas laikā. Šis apgāds, kas bija kļuvis pazīstams, pat slavens, ar formātā mazām, bet izmeklētām grāmatām gaurīgā ietērpā, sākumā mitinājās pavisam pieticīgās telpās –ģenerāļa Goppera dzīvokļa šaurā istabā, kur bija tikai dzelzs gulta un neliels galds. Vēlāk tas paplašinājās, un vācu laikā bija iekārtojies jau pavisam ērtās telpās, ja atmiņa neviļ, Kr. Barona ielā. Grāmatu iznāca vairāk, tās arī ikreiz vairs nebija formātā tik mazas, un līdzstrādnieku pulks kļuva arvien kuplāks. Apgāda telpās bija izdevēja darbistaba, kantoris, grāmatu noliktava un pat vēl tāda kā viesu vai uzgaidamā istaba ar stila mēbelēm.

Agrāk ar apgāda īpašnieku biju pavadījis vakarus, kas ievilkās līdz rīta gaismai, tērzējot, desmitkārt iztirzājot katru nodotā manuskripta eikumu, jā, pat katru vārdu, un piedzerot pa glāzei saldā, ar Zemgales sauli pietvikušā Mucenieka vīna. Nu, jaunās telpās viss bija citādi un drusku oficiālāk. Tai laikā kādu dienu apgādā satiku dzejnieci.

Veronika Strēlerte bija ieradusies runāt ar Miķeli Gopperu kādas izdodamas grāmatas lietā. Viņai Zelta Ābeles apgādā iznāca smalki, ar gauri un izjūtu veiktāis tulkojums “Benvenuto Čellīni dzīvē”, kā arī pašas dzejoļu krājums *Mēness upe*. Izdevējs Miķelis Goppers mani ievēda istabā, kur pie apaļa, es nu vairs nezināšu pateikt, kāda stila galda sēdēja dzejniece, un mūs iepazīstināja. Kādu brīdi trijātā parunājāmies par nesvarīgām lietām; liekas, izdevējs mūs pacienāja ar glāzi kafijas; tad šķīrāmies.

Viņa toreiz jau bija ievērojama dzejniece, tālu daudzīnāta par krājumu “Vienkārši vārdi”, tāpat ar grāmatu “Lietus lāse”; sabiedrībā par viņu runāja arī citādā sakarā. Jaunās apdāvinātās dzejnieces precības ar vienu no latviešu izcilākajiem zinātniekiem – arī dzejnieku un rakstnieku – profesoru Arvēdu Švābi (kas par viņu 24 gadus vecāks) katrā ziņā bija Rīgas literārajā un mākslas pasaulē ievēribas cieniņš notikums. Tās nu būtu personīgās lietas, bet atceroties tā laika sabiedrību, Rīgas mākslas un literāro pasauli, nevar to nepieminēt.

Protams, ar dzejnieci iepazīstoties, jau biju lasījis viņas ievērojamo grāmatu “Vienkārši vārdi” (starp citu, šie vārdi man gluži tik vienkārši nelikās: tie gan ritēja un skanēja pievilcīgā vien-

kāršībā, bet šķita ar lielu mākslu izvēlēti un visai gudri savirknēti – vienkārši, jā – kā pērļu virkne karalienei ap kaklu). Viss, ko par viņu zināju, man lika dzejnieci uzlūkot apbrīnošanā un lielā cieņā.

Kā ar visiem cilvēkiem, kam bagāta iekšējā pasaule, ar dzejniekiem nav viegli iepazīties. Reti kad viņi jums nāk pretī “ar sirdi uz delnas”. Veronikā Strēlertē, pirmo reizi tiekoties, man visvairāk dūrās acīs viņas miers un it kā aristokrātiskā atturība. Tā nekādā ziņā nebija poza; varēja just, ka viņa ik vārdā, ik kustībā ista: ka viņa, modri skatīdamās pasaulē un gudrām acīm to vērodama, tomēr dzīvoja sevi. Nzinu, vai daudz draugiem bijusi izdevība ieskatīties dziļāk šai vientuļīgajā dvēseles dzīvē citādi, kā tikai pa dzejas logu; toties tas ir dzirdams skaidrs un neliedz ieskatīties dziļi jo dziļi – tiem, kas to vēlas un spēj.

vēsturnieku Andreju Johansonu.

Hēgerstena ir pajaunu ēku iecirknis, kur mīt daudz Stokholmas latviešu. Johansonu dzīvo gaŗā, taisnā ielā, nelielas glītas, zviedriski vienkāršas un praktiski celtas dzīvokļu ēkas otrā stāvā. Dzīvoklis ir neliels, bet ērts, un kas pazīst Stokholmas apstākļus, tas zinās, ka tāds uzskatāms par ļoti vērtīgu ieguvumu. Šai mazajā, glītajā dzīvoklī mēs ar dzejnieci tērzējām pāris stundu. Tas bija vienkārši un glīti iekārtots, bet dažās mēbelēs bija vērojama īpata gaume: kāda gulta ar augstajiem galiem un griezumiem kokā šķīta senlaicīga skandinavu stila. Mīlestību pret senlaicīgo man apciemojuma beigās vēl skaidrāk apliecināja Andreja Johansona veco un reto grāmatu krājums.

Dzejniece toreiz strādāja Daugavas uzņēmumā, bet liekas, ne apgādā, drīzāk saīņu sūtīšanas nodaļā, un reizēm nepilnu darba laiku; tā gadījās, ka viņu dienas

Jā, un tad man vēl palika, jau nošis gluži paviršās tikšanās, kāds viegls skumju, nenoteicamu sēru iespaids – tik viegls un gaistošs, ka to grūti ietvert vārdos; tomēr toreiz piecpadsmit minūtēs gūto iespaidu nesmu varējis aizmirst sekojošos piecpadsmit gados. Tagad, daudz skaidrāk un šoreiz nepārprotami, ar to atkal sastopos – grāmatā “Žēlastības gadi”. Tā ir atkal viena skaista, bet skumja tikšanās – varbūt savā ziņā arī šķīršanās.

Nākamreiz Veroniku Strēlerti redzēju Stokholmā, Zinaīdas Lazdas jūras bēres. Nacionālā fonda rīkotā aktā pelnu urna stāvēja uz altārim līdzīga paaugstinājuma, pušķota rozēm, un tai abās pusēs pēdējo atvadu goda sardzē stāvēja divas Zviedrijas latviešu dzejnieces, Anna Dagda un Veronika Strēlerte. Skumji un patumši lipinājās sveču liesmas; sēras bija abu dzejnieču sejas šai svinīgajā brīdī, izvadot gara māsu.

Pēc bērēm kādu dienu sarunāju ar Strēlerti tikšanos un apciemoju viņu dzīvoklī Stokholmas priekšpilsētā Hēgerstenā. Starplaikā viņa bija šķīrusies ar Arvēdu Švābi un precējusies ar jauno, apdāvināto esejistu un

laikā satiku mājās. Tur viņa vadīja savu mazo saimniecību un audzināja dēlu. Tas arī bija drīz klāt, brašs un glīts puisis, rātņa izskata, protams, ar zēna interesēm.

Dzejnieces dzīvojamā istabā ieejot, dūrās acīs akvārijs ar dažām sīkām zivīm. Veronika Strēlerte labprāt pie tā kavējās, noskatīdamās zivtiņu rotaļīgajās kustībās, un reizēm tās barodama. Kamēr tērzējām, viņa sēdēja blakus akvārijam un bieži pavērs tanī, kavēdamās domās.

Čakli apkopdama mājas soli, kas bieži prasa klātienu virtuvē, viņa tur arī turēja nelielu galdiņu, pie kā reizēm rakstīja.

Šoreiz dzejniece man nelikās tik atturīga, neaizsniedzama, kā pirmo teizi tiekoties. Viņa labprāt stāstīja par savu ikdienu, maizes darbu, Stokholmas latviešu kultūras dzīvi, bet jo sevišķi par dēlu, ka sir apdāvināts zēns. Viņš tolaik bija vecumā kad vairs nepietiek ar parastām rotaļlietām, bet sāk interesēt tādās, kas vairāk ierosina fantāziju; kuģi, lidmašīnas, dažādi aparāti. Lielā nopietnībā viņš man tos arī izrādīja, paskaidrojot, kā katrs darbojas.

(Turpinājums sekos)

Lienei Dambiņai piešķirta EP Pilsoņu balva

ĢIRTS SALMGRIEZIS

EP Eiropas Pilsoņu balvas komiteja paziņojusi, ka no Latvijas Eiropas Pilsoņu balva par ilgstoši nozīmīgu, nesavtīgu darbu sabiedrības labā piešķirta Bērnu slimnīcas fonda (BSF) un Pusaudžu resursu centra (PRC) vadītājai Lienei Dambiņai. Līdztekus BSF un PRC L. Dambiņa ir arī vairāku labdarības akciju, piemēram, "Eņģeļi pār Latviju", iniciātores, tā palīdzot uzlabot dzīves kvalitāti tūkstošiem bērnu un jauniešu, kā arī viņu ģimenēm. L. Dambiņu nominējušie EP deputāti Inese Vaidere un Ivars Ījabs bija pārliecināti, ka viņa, ar kuru lepojas Latvijā, ir pelnījusi arī Eiropas mēroga atzinību, un tas ir novērtēts un atbalstīts arī Eiropas Pilsoņu balvas komitejā.

Liene Dambiņa, pateicoties par viņas darbanovērtēšanu, teica: "Vēlētos izteikt lielu pateicību par mana darba novērtējumu! Palīdzība bērniem – mūsu jaunākajai paaudzei –, tas ir patiešām svarīgi. Īpaši jauki, ka šis novērtējums sakrīt ar man ļoti svarīgu notikumu – šodien atvērām Pusaudžu resursu centru Latvijas reģionos Valmierā, Ventspilī un Daugavpilī, lai ikvienam jauniešim būtu iespēja ar kādu aprunāties un tikt sadzirdētam Darbs, ko paveicis Bērnu slimnīcas fonds un Pusaudžu resursu centrs, ir paveikts, patei-

coties lieliskiem cilvēkiem, ar kuriem kopā strādāju ikdienā Paldies ikvienam!"

"Pilsoņu balvas pieteikuma formā pat nevarējām uzskaitīt visu, ko Liene ir izveidojusi, vadījusi un brīvprātīgi atbalstījusi. Viņas izcilais devums sabiedrībai daudz gadu garumā iedvesmo apkārtējos, veicina solidaritāti un vairo labo. Ir daudz labu iniciatīvu, kuŗas ātri parādījušās, bet ātri arī apraujas, taču Dambiņas darbība ir ilggadēja. Vēl jāpiebilst, ka daudzos darbus viņa veiksmīgi spējusi apvienot ar četru bērnu audzināšanu," uzsver I. Vaidere.

"Labiem darbiem ir jātiek novērtētiem! Lienes Dambiņas ne-

savtīgais darbs Latvijas sabiedrības labā ir guvis plašu atzinību Eiropas Savienībā, par ko man ir prieks sveicu Lienu ar Eiropas Pilsoņu balvas saņemšanu un ceru, ka viņas gatavība palīdzēt citiem kalpos par iedvesmu nākotne biežāk sniegt palīdzību roku tiem, kam tā visvairāk vajadzīga," pauž I. Ījabs.

BSF ir lielākā nevalstiskā organizācija Latvijā, kas rūpējas par bērnu veselību, piesaistot sabiedrības palīdzību. Ar L. Dambiņas atbalstu Bērnu slimnīca mazajiem pacientiem un viņu ģimenēm nodrošina neatsverami vērtīgu palīdzību grūtajā dzīves posmā. Piemēram, pēc

L. Dambiņas iniciatīvas izveidotajā BSF Vecāku mājā vecāki var saņemt ne tikai praktisku, bet arī emocionālu atbalstu. Savukārt programma "Ārkārtas gadījumi" ļauj palīdzību sniegt tiem bērniem, kuŗiem ārstniecība ir iespējama tikai ārpus Latvijas, turklāt bieži tā nepieciešama steidzami.

Savukārt L. Dambiņas izveidotajā PRC profesionālu bezmaksas palīdzību saņem vairāk nekā 650 jaunieši ar mentālās veselības grūtībām un riskiem, kā arī viņu ģimenes. Centrs darbojas pēc principa – nevis sodīt vai ievietot slēgta tipa iestādēs, bet palīdzēt pusaudža konkrētajā dzīves situācijā novērst riskus. Ļoti nozīmīgs ir PRC ieguldījums pusaudžu atbalstam tieši

Covid-19 pandēmijas laikā, kas jauniešiem ir bijis īpaši grūts.

Tāpat L. Dambiņa ir viena no labdarības akcijas "Eņģeļi pār Latviju" autorēm. 2020. gadā vien tās ietvaros izdevās savākt vairāk nekā 500 000 eiro, lai ārstētu bērnus, kuŗiem citu iespēju šādus līdzekļus piesaistīt nebūtu.

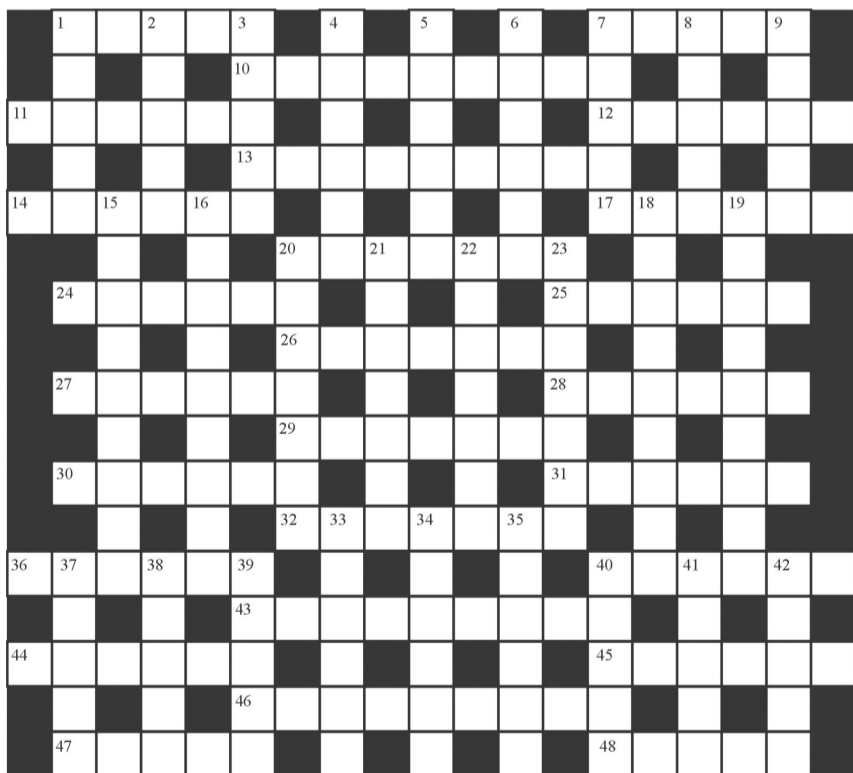
Eiropas Pilsoņu balvu ik gadu piešķir personām, grupām vai organizācijām par izcilām sasniegumiem un ieguldījumu, veicinot ES iedzīvotāju savstarpējo sapratni un saliedētību, sekmējot pārrobežu sadarbību ES. Balvu piešķir arī par ikdienas darbību, kas apliecina un sabiedrībā nostiprina ES Pamattiesību chartā paustās kopīgās vērtības – cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti.

Banku augstskolas rektore Līga Peiseniece dibina stipendiju Vītolu fondā

DĀVIDS RUBENIS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 1. Apdzīvota vieta Talsu novadā. 7. Pirms samērā ilga laika. 10. Stāsts, ziņojums par kādu notikumu. 11. Galvas-sega. 12. Faktiskā Bolīvijas galvaspilsēta. 13. Agrārreformas realizētājs cariskajā Krievijā. 14. Mopēds bez pedāļu mehānismā. 17. Saistība, kopība. 20. Slazdi. 24. Kurvjiežu dzimtas augs. 25. Sērskābes dubultsāls. 26. Gongā paveids. 27. Franču kinoaktrise (1943). 28. Asarveidīgo kārtas zivs. 29. Pamatīga. 30. Minerāls. 31. Strādāt ar spiedi. 32. Sākt sporta sacensības. 36. Tēls TV seriālā "Dinastija". 40. Divdīgļ-

lapju klases augs. 43. Sava īpašuma vadītāji. 44. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 45. Našķis. 46. Urāna pavadoņi. 47. Lašveidīgo kārtas zivs. 48. Gods un atzinība.

Stateniski 1. Ticības apliecinājums. 2. Dumbbristiņu dzimtas putni. 3. Kaŗa dievs sengrieķu mitoloģijā. 4. Cirta. 5. Valsts bruņotie spēki. 6. Valsts Eiropā. 7. Bāls, nespodrs. 8. Iztēlē radīti tēli, pēc kuŗiem ilgojas. 9. Pirms neilga laika. 15. I. Ziedoņa aprakstu krājums. 16. Mēraukļa. 18. Cilvēki, kuŗi raŗo izstrādājumus ar vienkāršām metodēm. 19. Senatnīga vecfranču tautas-

dziesma. 20. Pienainā kaučukaugu sula. 21. Pilsēta ASV dienvidos. 22. Iztirzāt kādu jautājumu no zināma viendokļa. 23. Satikt. 33. Sengrieķu airu kuŗģis. 34. Nomāt. 35. Zirgu ģints dzīvnieks. 37. Pilsēta Francijas austrumos. 38. A. Čehova luga. 39. Zivs skeleta kauls. 40. Nelieli mīkstas vielas gabali. 41. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 42. Neliels ūdenskritums.

Krustvārdu mīklas (Nr.25) atrisinājums

Līmeniski. 7. Koknēsis. 8. Amalgama. 10. Flirts. 11. Atoss. 13. Karūsa. 14. Irbe. 15. Sust. 16. Krasas. 18. Apsara. 20. Skīpa. 23. Tikš. 25. Īves. 27. Boles. 28. Lemesis. 29. Takas. 30. Asaka. 33. Mantis. 34. Ibēre. 36. Auts. 37. Sēna. 38. Ostas. 40. Grieta. 43. Piepes. 45. Ruse. 47. Geja. 48. Kuteri. 49. Spert. 50. Upenes. 51. Sikatīvs. 52. Nopietna.

Stateniski. 1. Skarbs. 2. Peksis. 3. Asote. 4. Farss. 5. Slikta. 6. "Nauris". 7. Kolorado. 9. Austrija. 11. Abas. 12. Suta. 17. Avis. 19. Pret. 21. Kamenes. 22. Pastila. 23. Teika. 24. Slims. 25. Īstas. 26. Samba. 31. Skorbuts. 32. Aust. 34. Inki. 35. Rēdereja. 38. Otss. 39. Siet. 41. Evenki. 42. Arieta. 43. Pauris. 44. Efekts. 46. Eposs. 47. Grīns.

Līga Peiseniece ieguvusi maģistra gradu matemātikā, kā arī sabiedrības vadībā Latvijas Universitātē. Pēc augstskolas absolūvēšanas strādājusi E. Kauliņa Lielvārdes vidusskolā par matemātikas skolotāju, vēlāk par personāla speciālisti Valsts ieņēmumu dienestā (VID) un VID Rīgas reģionālajā iestādē. Banku augstskolā L. Peiseniece strādā kopš 2005. gada, no 2011. gada ir studiju prorektore. 2020. gadā ievēlēja par Banku augstskolas rektori. 2011. gadā ieguvusi doktora zinātnisko gradu uzņēmējdarbības vadīšanā. 2017. gadā ievēlēja Banku augstskolas asociētās profesores amatā.

L. Peiseniece pārstāv Banku augstskolu vairākās sabiedrībai nozīmīgās jomās – darba grupā Latvijas iedzīvotāju finanŗu prātības veicināšanai un Junior Achievement Latvija pasākumos

skolu jauniešu uzņēmējdarbības attīstīšanai, vada nodarbības vidusskolu jauniešiem par nākotnes profesijām.

Daloties pārdomās un personīgajā pieredzē, ziedotāja Līga Peiseniece teic: "Esmu daudziem cilvēkiem pateicīga par savu izaugsmi – manai ģimenei, skolotājiem, kolleģiem un draugiem, kuŗi devuši padomus, iedrošinājuši un atbalstījuši. Esmu centusies atbalstīt jauniešus, kuŗi mērķtiecīgi attīsta sevi. Augstu vērtēju Vītolu fondu, kuŗa darbam pateicoties, Latvijas mērķtie-

cīgie jaunieši saņem atbalstu izglītībai. Laikā, kad notiek straujās pārmaiņas sabiedrībā un ekonomikā, arvien pieaug vajadzība pēc izglītotiem un uzņēmīgiem cilvēkiem. Bet vēl vairāk ir vajadzīgi gudri vadītāji un uzņēmēji, kuŗi spēj iedvesmot un vadīt cilvēkus un procesus šajos apstākļos. Strādājot piecpadsmit gadus Banku augstskolā, man ir bijusi lieliska iespēja satikt daudz jauniešus, kuŗi jau studiju laikā ir uzsākuši vadīt uzņēmumus, projektus, nevalstiskās organizācijas, kuŗi iesaistās politikā. Redzu, cik lielas pūles jaunieši iegulda, lai apvienotu studijas ar darbu un sabiedrisko aktivitāti. Vēlos atbalstīt Banku augstskolas studentu, kuŗš sniedz būtisku ieguldījumu sabiedrības labā. Ticu, ka šodienas studenti ir labākas Latvijas nākotnes veidotāji."

Glābt cilvēktirdzniecības upurus ir varoņdarbs ikdienā

(Turpināts no 2. lpp.)

Parasti cilvēktirdzniecības upuri nāk no nelabvēlīgām ģimenēm, reizēm šie cilvēki jau iepriekš ir cietuši no vardarbības. Zinu, ka Latvijā policija sadarībā ar dažādām nevalstiskām organizācijām dara lielu darbu, lai apkarotu šos noziegumus.

Pagājušā gada rudenī iznāca tavs pirmais romāns “Beasts of the Night” – par cīņu ar cilvēktirdzniecību Vidējo Austrumu valstīs. Vai šis ir tavs pirmais literārais darbs?

Atceros, kad man bija deviņi gadi, uzrakstīju piedzīvojumu stāstu Džeimsa Bonda garā kā dāvanu savai mammai dzimšanas dienā. Studējot universitātē vēsturi, man nācās rakstīt daudz eseju, un tas man padēvēs ļoti viegli. Reizēm gan tiku kritizēts, ka neturos “cieši pie faktiem”, bet man vienmēr ir patīcis labs, interesants stāsts. Rakstniecība vienmēr ir bijusi daļa no manas personības, bet pagāja laiks, pirms es to īsti sapratu.

Lasot romānu, man reizēm bija sajūta, ka lasu dokumentālu vēstījumu par cilvēktirdzniecību, par sociāli ekonomiskajiem apstākļiem, kas pie tās noved, un, protams, par cīņu pret cilvēku paverdzināšanu. Kas tevi pamudināja savu pieredzi aprakstīt romānā?

Labi atceros to dienu Kairā, kad gāju mājās no darba, un man pēkšņi kļuva skaidrs, ka gribu uzrakstīt grāmatu par cilvēktirdzniecības un ekspluatācijas problēmu. Grāmata nav tieši saistīta ar manu personīgo pieredzi, tomēr pats stāsts ir balstīts manā praksē un sastāvs ar tiem daudziem skumjiem stāstiem, par kuriem uzzināju, strādājot ANO organizācijās. Romāna varoņi un notikumi atspoguļo to daudzo cilvēku pieredzi un izjūtas, ko esmu satīcis, strādājot šajā laukā. Bieži vien tā ir bezpalīdzība un vilšanās. Izziņāt, izpētīt un izsekot šo upuru lietas un gadījumus ir milzīga emocionālā slodze. Kaut vai bērnu izmantošana un paverdzināšana – ar to strādāt ir tik smagi, pat atbaidoš!

Cīņu ar cilvēktirdzniecību vēl grūtāku padara arī daudzo valsts un starptautisko organizāciju birokrātija. Arī ANO, kas ir milzīga organizācija, lietas nenotiek ātri.

Romānā “Beasts of the Night” man bija iespēja ne tikai aprakstīt notikumus, bet arī likt cilvēkiem saprast un aizdomāties par šo milzīgo pasaules problēmu. Man par prieku un pārsteigumu atsauksmes līdz šim bijušas ļoti pozitīvas. Protams, tas mani iedrošina turpināt nodarboties ar rakstniecību.

Romāna galvenais varonis Kvinns šķiet mierīgs, mērķtiecīgs, bet depresijas māks cilvēks un nepavisam neatgādina varoni. Tomēr, notikumiem attīstoties, izrādās, ka arī viņš spēj cīnīties gandrīz kā Džeimss Bonds, par kuŗu tu sacerēji stāstu bērniņā.

Ar sava galvenā varoņa raksturu gribēju parādīt visu to cilvēku spriedzi, vilšanos un bezpalīdzību, kas iesaistīti cīņā ar cilvēktirdzniecību. Birokrātija, korup-

cija noved pie tā, ka cilvēki beigās atstāj šo darbu, jo jūtas bezspēcīgi un salauzti.

Savā reizē jebkuŗš no mums var kļūt par varoni. Kvinns visu sasniedz vienkārši, bet neatlaidīgi darot to, ko nodomājis. Viņam nav nekādu īpašu nindzjas spēju vai spridzekļu, vai superauto kā Džeimsam Bondam. Mums ir tik daudz filmu par dažādiem supervaroņiem, bet es domāju, ka ir svarīgi atgādināt un parādīt, ka arī vienkārši cilvēki ikdienā dara varoņīgas lietas, kā romānā aprakstīta ēģiptiešu sieviete Maha. Viņa stūrgalvīgi un bezbailīgi dara to, kas ir jādara, kas ir pareizi, un tieši tā kļūst par varoni ikdienā. Varbūt arī lasītājs varēs atrast kādu saikni ar šiem “ikdienas varoņiem”, kādu atsauci savā dzīvē. Ceru, ka mana grāmata iedvesmos cilvēkus darīt to, kam viņi patiešām tic.

Tavam varonim meitenītes Mejas meklējumus, protams, ir vajadzīga palīdzība. Bet viņš to nekad nemeklē oficiālās valsts iestādēs – vai tā būtu policija, robežu kontrole, vai kāda cita organizācija. Tā vietā varonis griežas pie cilvēkiem, ar kuŗiem strādājis kopā, un tie kļūst par viņa nesavtīgajiem palīgiem. Kāpēc viss varoņa ceļš un meklējumi norisinās, izvairoties no oficiālajām iestādēm?

Matejs Kalns runā par cīņu pret cilvēku tirdzniecību Kambidžā (2014) // FOTO: Mateja Kalna personīgais arhīvs

Policijā un citās iestādēs strādā ļoti daudz godīgu cilvēku. Tajā pašā laikā skumjā realitāte ir tāda, ka korupcijas līmenis ir šokejoši augsts, un nereti tiek atklāti ierēdņi, kas tieši sadarbojas ar cilvēku tirgoņiem. Piemēram, ir bijušas ziņas par bāreņu namiem, no kuŗiem bērni nonāk vergu tirgotāju rokās. Bieži vien valsts iestāžu un policijas darbinieku atalgojums ir zems, un vergu tirgotāju piedāvājumi ir ļoti vilinoši. Mans varonis nevar paļauties uz starptautiskajām organizācijām, jo tās strādā pārāk lēni, un viņš arī nevar uzticēties oficiālajām amatpersonām. Tā vietā par mana varoņa galvenajiem palīgiem kļūst vairākas stipras, varoņīgas sievietes. Ar šiem sievietēm raksturiem gribēju parādīt visas izturīgās, spēcīgās un iedvesmojošās sievietes, kuŗas esmu sastapis savā darbā.

Pasaulē joprojām ir gadījumi, kad nabadzības mākti vecāki

M. Kalns, apmeklējot Hmong ciematu uz Taizemes un Laosas robežas (2016) // FOTO: Mateja Kalna personīgais arhīvs

pārdod savu bērnu cilvēku tirgotājiem, un nav saprotams, vai viņi pilnībā apzinās, kāds liktenis šo bērnu sagaida.

Savulaik lasīju grāmatu par Kambodžu. Pols Pots sava režīma laikā fiziski iznīcināja gandrīz visus gudros un izglītos cilvēkus – ārstus, zinātniekus, skolotājus, priesterus, māksliniekus, un valsts pilnībā pazaudēja savus garīgos un morālos līderus. Rezultātā cilvēki uzauga bez ētiskām vērtībām, bez sabiedrības morālā koda, un šis graujošais psiholoģiskais efekts redzams vēl ilgi pēc režīma beigām. Protams, uzaugot samērā pārticīgā sabiedrībā Rietumu pasaulē,

tirgu, gan reālu fizisku ekspluatāciju. Šis noziegums pret bērniem, visvieglāk ievainojamo sabiedrības daļu ir atbaidošs un tiek īpaši labi slēpts. Tomēr tas pastāv, neskatoties uz varas iestāžu centieniem.

Vai tev, strādājot ANO projektos, kādreiz nācās nokļūt bīstamās situācijās?

Strādājot projektos pret cilvēku tirdzniecību, man nav nācies nokļūt bīstamā situācijā. Tomēr es atrados Saūda Arābijā un Ēģiptē 2011. gadā, kad notika “Arābu pavasars” nemieri. Ēģiptē bija noteikta militārā komandantstunda, un situācija Kairā bija ļoti saspīlēta. Vienmēr vajadzēja būt ļoti piesardzīgam, izpētīt, kuŗi pilsētas rajoni ir bīstami, kur notiek demonstrācijas, un šo pieredzi esmu aprakstījis grāmatā “Beasts of the Night”.

Vai arī tu, tāpat kā tavs varonis, pēc gandrīz desmit gadu darba, cīnoties pret cilvēku tirdzniecību, jūties vilies un izdedzis?

Mans varonis, it īpaši romāna sākumā, ir depresijas māks, salauzts cilvēks, kas zaudējis daudz cerību. Savukārt, es neteiktu, ka jutos izdedzis, lai gan bieži jutu vilšanos un dusmas par to, ka nevaru izdarīt visu, ko gribētu. Darbs bija iedvesmojošs un jēgpilns, lai arī ir nepieciešams saglabāt zināmu emocionālo distanci. Man ir svarīgi, lai mans darbs būtu veltīts labiem nodomiem, lielākam mērķim – tas mani motivē katru dienu.

Tava pirmā grāmata “Beasts of the Night” ir laimīgi atradusi ceļu pie lasītājiem interneta grāmatu veikalā Amazon. Vai tu turpināsi rakstīt? Varbūt padomā ir nākamais romāns?

Jā, īstenībā jau tagad strādāju pie savas nākamās grāmatas, kas būs par – latviešiem! Tas ir stāsts par latviešu sabiedrību Toronto astoņdesmito gadu beigās. Komūnisms kā sapuvis koks jau ir uz sabrukuma robežas, un Toronto latvieši sadarbojas ar latviešu disidentiem Rīgā. Mazliet tāds kā “spiegu stāsts” par notikumiem, par kuŗiem nav daudz rakstīts, un par valsti, Latviju, par kuŗu arī vēl nav daudz rakstīts.

Man ir ļoti grūti izskaidrot sajūtas, ko mani izraisa Latvija. Kopš pirmās reizes, kad lidmašīna nolaidās zemē, kuŗā es nekad nebiju bijis, man bija sajūta, ka esmu mājās.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU ĻUDINĀJUMS:
● NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

MATĪSAM KIVLENIĒKAM IZVEIDOTA PIEMIŅAS VIETA

Blakus Nacionālās hokeja līgas (NHL) kluba Kolumbusas *Blue Jackets* arēnai ir izveidota latviešu vārtsarga Matīsa Kivlenieka piemiņas vieta.

Matīsa Kivlenieka piemiņas vieta // Foto: Kolumbusas *Blue Jackets*

Cilvēki pie *Nationwide* arēnas nes sveces, ziedus, plakātus un arī nūjas. Kolumbusas vienība savā *Twitter* kontā publicējusi piemiņas video. "Tavs smaids un atmiņa par tevi būs vienmēr dzīvas," rakstījis kluba tviterī.

Kopš 2013. gada talantīgais vārtsargs spēlēja Ziemeļamerikā, savukārt kopš 2017. gada viņš bija *Blue Jackets* sistēmas hokejists. Debiju NHL viņš piedzīvoja 2020. gada 19. janvārī, atvairot 31 no 32 metieniem komandas uzvarā pār Ņujorkas *Rangers*. Kopumā Kivlenieks aizvadīja astoņas spēles NHL, atvairot 89,9% metienu un vidēji ielaižot 3,09 ripas.

Aizvadītajā pasaules čempionātā Rīgā 24 gadus vecais Kivlenieks kļuva par vienu no Latvijas izlases varoņiem spēlējot pret Kanadu, kad viņš atvairīja visus 38 metienus Latvijas valstsvienības vēsturiskajā uzvarā. Kopumā viņš šī gada PČ piedalījās četrās spēlēs, apturot 92,2% no pretinieku metieniem un caurmērā ielaižot 2,18 ripas.

Precīzēti Matīsa Kivlenieka nāves iemesli. Medijs *The Athletic* sākotnēji saņēma policijas zi-

ņojumu no Novi pilsētas Mičiganā, kur notika traģiskais incidents. Leitnants Džeisons Meiers informēja, ka, kāpjot ārā no brīvdabas karstās vannas, Kivlenieks paslidējis un letāli traumējis galvu, atsitot to pret betonu, taču šī informācija nebija līdz galam precīza. Kivlenieks nokrita, taču tas notika tādēļ, ka viena no pēdējās atlūzām viņu smagi traumēja, nevis tādēļ, ka viņš paslidēja. Tāpat oficiālais atzinums liecina, ka nāves iemesls nebija galvas savainojums. Viena atlūza sākotnēji lidoja pāri galvām, bet tad visas notikuma vietā esošās personas metās ārā no vannas. Tobrīd otra lauska ielidoja Kivleniekam krūšu rajonā un sprāga, kas viņu letāli traumēja. Tobrīd arī Kivlenieks nokrita uz betona, bet tas bija saņemta trieciena dēļ. Meiers paziņojis, ka visas indikācijas liecina, ka cilvēks, kuŗš aktivizēja salūtu, nebija alkohola reibumā. Autopsijā nebija novērotas galvas traumas, bet gan ļoti smagi bojāti iekšējie organi.

"Tas ir milzīgs trieciens Latvijas hokejam un visai valstij. Matīss bija ar mums kopā šajā pasaules čempionātā un jāsaka, ka vēsturē paliks viņa leģendārā uzvara pār Kanadu. Visdziļākā līdzjutība Matīsa vecākiem, radniekiem, kā arī visai hokeja sabiedrībai un līdzjutējiem," teica LHF prezidents Aigars Kalvītis. "Tagad mums visiem jāsanāk kopā un jāsaprot, ko darīt šajā situācijā. Ļoti cerējam uz viņa palīdzību 2022. gada olimpisko spēļu kvalifikācijas turnīrā (notiks šī gada augustā). Jā, kaut kā tā sakrītis, ka traģisks liktenis piemeklē vairākus latviešu hokejistus, kuŗi spēlēja Ziemeļamerikā. Ir jādomā par to, kā varētu godināt viņu piemiņu."

Jauns un pavisam noteikti talantīgs, bet arī ļoti labsirdīgs, izpalīdzīgs un vienmēr smaidīgs – tāds Latvijas hokeja valstsvienības un NHL komandas Kolumbusas *Blue Jackets* vārtsargs Matīss Edmunds Kivlenieks paliks

atmiņā tiem, kas viņu pazina. Hokeja treneris Guntis Bāliņš, kas Kivlenieku trenēja tiņa gados, saka, ka tieši Matīsa personība – pozitīvisms un sirsnība – bija tā, kas viņu atšķīra no daudziem citiem. Ledus hallē, kuras durvis pirms 10 gadiem vēra arī Matīss Kivlenieks, piemiņas vietā gulst ziedi un ik pa brīdīm ienāk un apstājas cilvēki, lai pieminētu pāragri mirušo Latvijas hokeja talantu. Treneris Guntis Bāliņš satika desmitgadīgu Matīsu Kivlenieku un bija viņa treneris sešus gadus, līdz Matīss devās sasniegt jaunas hokeja virsotnes Ziemeļamerikā.

"Skaidrs, ka atceros, ņemās un muļķojās kā jau puīši, gribas jau arī kaut ko padauzīties, bet vismaz visa muļķošanās bija tāda labsirdīga, ir tā reizēm, ka aiziet tā dauzīšanās tā netīri, bet viņam bija dauzīšanās kā dauzīšanās, tā pozitīvi. Viņam vislaik tas smaidiņš bija, uzkliezd kaut ko, viņš – "nu trener"... ar tādu smaidiņu," atceras Bāliņš.

Rezgalis, kas lēnām izzinājās sevi kā spēlētāju, tomēr ātri sapratis un ļoti labi izjutis spēli – tāds bija jaunais, vēl tikai topošais Latvijas hokeja valstsvienības vārtsargs.

Bāliņš stāsta: "Matīss, kad jauns bija, tāds paslinks, bet miers viņam bija, tas smaids, miers, arī tāds labsirdīgs bija, vajadzēja viņu padzenāt. Tāda laba īpašība bija – ka vārtsargam gadās citreiz ielaist tādu taurenīti vai ko... Viņš netrakoja, viņš palika mierīgs un, cik es zinu, Amerikā arī tāpat bija, ielaida, bet vienalga palika mierīgs un stāvēja labi tālāk, līdz ar to tu komandai mieru iedod. Ja iekrīt, visi jau pārdzīvo, bet, ja redz, ka vārtsargs mierīgs, tad paliek visi mierīgi, arī spēlētāji spēlē tālāk."

Pirmie gadi Amerikā nebija viegli. Pēc spēlēšanas zemākās līgās, 2017. gadā jaunais latvietis noslēdza līgumu ar Kolumbusas *Blue Jackets*. Tas bija milzu novērtējums Matīsa talantam un darba spējām, jo NHL klubi reti

noslēdz līgumus ar spēlētājiem, kas nav iepriekš draftēti. Savu pirmo NHL uzvaru Matīss guva 2020. gada janvārī.

"Viņam bija savs talants, vienkārši tas, ka viņš vēlāk to visu precīzāk izjuta, pie tā aizgāja strādāt un tad bija vajadzīgs liels darbs, ar savu darba ētiku, gribu sasniegt visu – tas ir papildus – ja tu gribi un tev vēl ir talants, tad viss tas kopā aiziet un tu vari izaugt," uzsver Bāliņš. Treneris arī atceras, ka Matīss bijis ļoti paškritisks. Pirmajos gados Amerikā nav sniedzis intervijas, jo uzskatījis, ka vēl nav neko sasniedzis.

Matīss Kivlenieks vienmēr paliks pirmais vārtsargs, kuŗš, debitējot Pasaules čempionātā hokejā, piedzīvojis *saušo* spēli. Turklāt izdarījis to, sniedzot mums pārējiem vēsturisku uzvaru pār hokeja lielvalsti.

JAPĀNA SLĒDZ SKATĪTĀJIEM TOKIJAS OLIMPISKĀS SPĒLES KLĀTIENĒ

Tokijā olimpisko spēļu norises vietās skatītāji netiks ielaisti, paziņojuši Japānas olimpisko spēļu organizatori. Jaunā koronavīrusa izplatības dēļ Japānas premjērministrs Josihide Suga nolēmis izsludināt ārkārtējo situāciju Tokijā, kur drīzumā sāksies olimpiskās spēles. Japānas olimpisko spēļu organizatori paziņoja, ka olimpiādes pasākumos ārpus Tokijas, kur nebūs spēkā ārkārtējā situācija, skatītāji varbūt tiks ielaisti. Šis jautājums vēl nav izlemts.

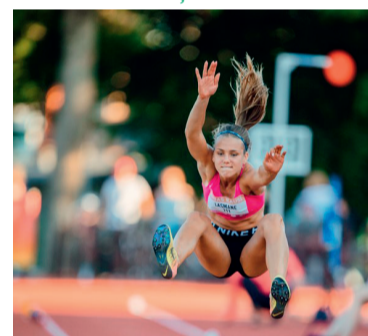
Tokijas olimpisko spēļu organizatoru komitejas prezidente Seiko Hašimoto sacīja, ka tas bijis ļoti smags lēmums, bet pandēmija neatstāj citu iespēju, kā rīkot olimpiskās spēles ierobežotā mērogā.

Lai izvairītos no koronavīrusa uzliesmojuma valsts galvas pil-

sētā, Japānas valdība no 12. jūlija izsludinās ārkārtas stāvokli Tokijā. Olimpiskās spēles norisināsies bez skatītāju klātbūtnes. Iespējams, sacensības apmeklēt būs liegts arī vietējiem sporta līdzjutējiem, par ko vēl tiks lemts. Ārkārtas situācijā galvenā uzmanība tiks vērsta uz bāru, restorānu un karaokes salonu ierobežojumiem. Ierobežojumi tirgot alkoholu būšot galvenais solis, lai mazinātu ļaunu vēlmi ballēties, rīkojot svinības par godu olimpisko spēļu norisei. Tokijas iedzīvotāji tiks aicināti pēc iespējas vairāk uzturēties mājās un olimpiskās spēles vērot televīzijā. Tikai 15% Japānas iedzīvotāju ir vakcinējušies, kas ir ļoti zems rādītājs, salīdzinot ar tādām lielvalstīm kā ASV un Lielbritānija, kur rādītājs ir tuvu 50%.

Tokijas olimpiskās spēles, kas koronavīrusa pandēmijas dēļ tika pārceltas par gadu, norisināsies no 23. jūlija līdz 8. augustam. Savukārt paralimpiskās spēles šovasar iecerētas no 24. augusta līdz 5. septembrim.

RŪTAI LASMANEI BRONZAS GODALGA TRĪSSOLĒKŠANĀ

13. Eiropas U-23 čempionātā pedalās vairāk nekā tūkstošus vieglatlētu no 48 Eiropas valstīm. Latviju Tallinā pārstāvēja 11 vieglatlēti

NCAA ziemas čempionāta bronzas medaļas laureāte Lasmane jau pirmajā lēcienā aizlēca 13,75 metru tālumā. Otrajā lēcienā viņas rezultāts bija 13,54 metri, sestajā – 13,27 metri, bet pārējie lēcieni netika ieskaitīti. Ar jaunu Turcijas rekordu uzvarēja Tuba Danismaza, kura 14,09 metrus aizlēca trešajā mēģinājumā. Otrā ar ceturto lēcienā sasniegto rezultātu 13,95 metri bija Grieķijas vieglatlēte Spiridula Karidi.

BRIEDIS SOCIĀLAJOS TĪKLOS PAZIŅO PAR PĀREJU UZ SUPERSMAGSVARIEM

Latvijas bokseris Mairis Briedis sociālajos tīklos publicējis īsu video, kuŗā viņš liek noprast, ka gatavojas pāreju uz supersmagvaru katēgoriju.

P. Karlsons

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PAZIŅOJUMI

ZVIEDRIJA

Cienījamie Zviedrijas latviešu apvienības biedri!

Tev ir iespēja pieteikties un darboties Zviedrijas latviešu apvienības ZLA padomē!

Vai vēlies būt daļa no organizācijas, kas palīdz uzturēt un veidot Zviedrijas latviešu kultūru un valodu, savstarpējos kontaktus? ZLA padome ir jumtorganizācija septiņām ZLA nodaļām. Padomes locekļi tiek ievēlēti uz trim gadiem, seko ZLA centrālās valdes darbam un piedalās ZLA darba grupās. Darbs ir neatalgots, brīvprātīgs ieguldījums mūsu sabiedrības uzturēšanai. ZLA Statūti (zla.se/statuti) nosaka darbību un atbildību. Kā sena Zviedrijas valsts ieredzēta un daļēji finansēta organizācija (*Letternas Riksförbund I Sverige*), ZLA seko valsts aģentūras MUCF prasībām (mucf.se).

ZLA Padome sastāv no 18 ievēlētām personām un vienu pārstāvi no katras nodaļas. Padomes sēde – pilnsapulce – notiek reizi gadā, februārī vai martā. **Zviedrijas Latviešu Apvienības Padomes vēlēšanas notiek 2021. gada novembrī!**

Piesaki savu kandidatūru ZLA padomei!

Tu vari līdzdarboties kādā no mūsu sešām darba grupām:

• Izglītības • Komunikācijas • Politikas • Labas pārvaldības un prakses • Archīva • Statūtu darba grupā.

Kandidēt var tie, kas ir samaksājuši ZLA gada biedru maksu kādā no ZLA septiņām nodaļām par iepriekšējo (2020.) gadu. **Pieteikšanās ir līdz 2021. gada 31. augustam.** Kandidējot vēlēšanām, ie-

sniedzama fotografija, īss apraksts par sevi un ko tu gribētu ZLA padomes darbā paveikt, un kuŗā darba grupā vēlies darboties.

Ievēlētās padomes sastāvs un no padomes vidus izraudzītā valde darbosies no 2022. gada sākuma **līdz 2024. gada beigām.**

Pieteikumu un papildus jautājumus aicinām rakstīt, sūtot e-pastu zla.velesanu.komisija@gmail.com

Ar laba vēlējumiem, Zviedrijas Latviešu Apvienības Vēlēšanu komisija, Austrā Krēšlīņa, Gints Dravnieks, Kristīne Jurēvica

ANGLIJA

Godātie diasporas organizāciju un nedēļas nogales skolu pārstāvji Apvienotajā Karalistē! Vēlamies informēt, ka devītā **ikgadējā diasporas organizāciju un nedēļas nogales skolu pārstāvju Apvienotajā Karalistē sanāksme tiek plānota 2021. gada 11. septembrī** Latvijas vēstniecībā Londonā, klātienē.

Gādījumā, ja epidemioloģiskā situācija un AK valdības ieviestie pulcēšanās ierobežojumi to nepieļaus, tad sanāksme notiks virtuālā formātā. Ar prieku darām zināmu, ka sanāksmē piedalīsies Ārlietu ministrijas Speciālo uzdevumu vēstniece diasporas jautājumos **Elita Gavele**. Līdz ar to – lūgums rezervēt 2021. gada 11. septembrī savos kalendāros. Tuvojoties sanāksmes datumam (augusta vidū) nosūtīsim provizorisko sanāksmes programmu un reģistrēšanās anketas.

Vēlam labas atpūtas un saules piepildītu vasaru!

Uz tikšanos septembrī!